

Proletari din toate țările, uniți-vă!

FLACĂRA

33

**GAUDEAMUS IGITUR...
LA MUNTE ȘI LA MARE
EXTRAORDINARA ISTORIE
A ELEMENTULUI 5
STRĂBUNII RACHETEI
BALISTICE**

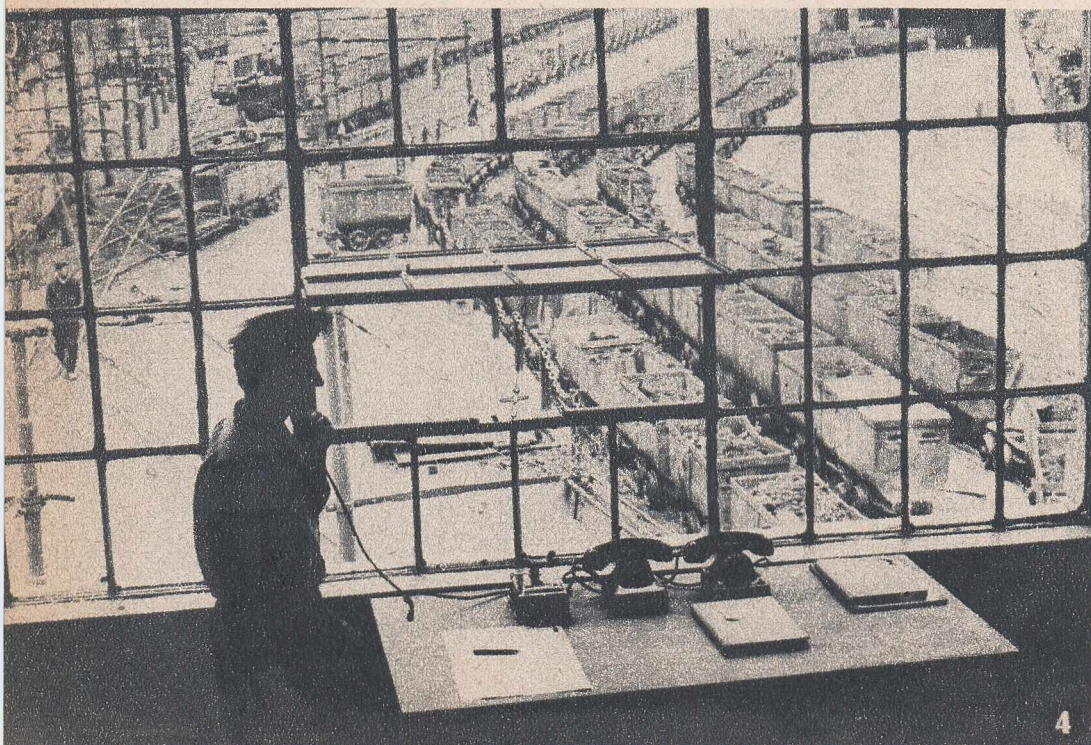
Anul XIV nr. 33 (533) — 14 august 1965

Biblioteca Centrală
Regională
Hunedoara-Deva

ÎN ÎNTÎMPINAREA MARII SĂRBĂ

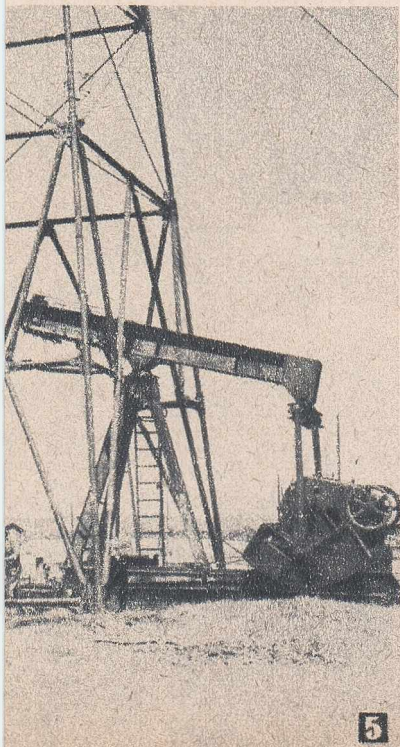

Apropierea celei de-a XXI-a aniversării a Eliberării a dat un nou imbold întrecerii socialiste care a cuprins întreaga țară, declanșând entuziasmul și energia creatoare a mil și mil de oameni ai muncii din toate sectoarele de muncă. Zi de zi devin cunoscute tot mai multe realizări în această amplă activitate mobilizatoare.

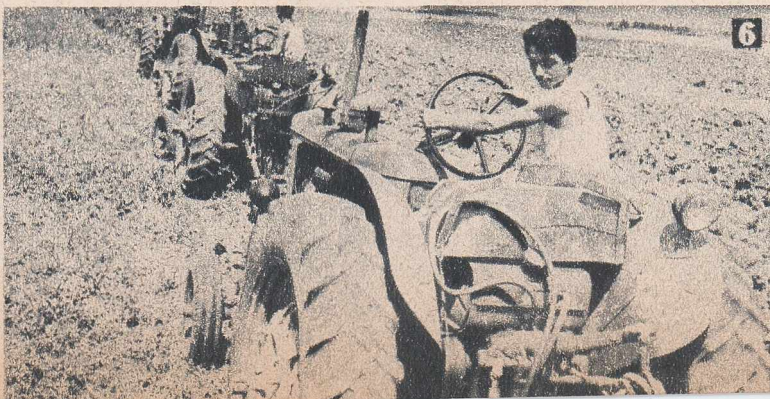
Redăm mai jos câteva date semnificative din bilanțul general al întrecerii.

ORI

- 1** În cinstea celei de-a XXI-a aniversării a Eliberării, colectivul de muncitori, ingineri și tehnicieni ai uzinei „Victoria”-Florești, reg. Ploiești, au raportat îndeplinirea planului de producție pe primele 7 luni ale anului în curs, în proporție de 105 la sută. În fotografie: se execută controlul final la un nou lot de anvelope pentru tractoare auto.
- 2** Până în prezent la „Tricotajul roșu” s-au obținut economii peste plan în valoare de 223 000 lei. Aceasta reprezintă una din prevederile angajamentului luat în cinstea zilei de 23 August de către colectivul acestei întreprinderi. Alți indicatori ai întrecerii la care s-au obținut realizări importante: beneficiul peste plan — 291 000 lei; producție globală — 63 865 lei; numărul modelelor noi de tricotaie introduse în fabricație — 49. În fotografie: aspect din secția de tricotaie a întreprinderii.
- 3** Constructorii hidrocentralei „Gheorghe Gheorghiu-Dej” au dobândit o nouă și importantă victorie în cinstea zilei de 23 August: străpungerea celui mai lung tronșon de pe galeria de fugă Aref-Corbeni. În dimineața zilei de 19 august, în urma străpungerii s-au întâlnit minerii și betonistii brigadierului Dumitru Galeș de la galeria Corbeni-amonte cu brigada comunistului Alexandru Farcaș de la galeria Aref-aval. Străpungerea Corbeni-amonte—Aref-aval a fost efectuată cu peste 100 de zile înainte de termenul prevăzut de proiectanți și cu 13 zile mai devreme față de angajamentul constructorilor.
- 4** Minerii din bazinul carbonifer al Văii Jiului, antrenați în întrecerea socialistă, au obținut importante succese în cinstea zilei de 23 August. Bilanțul lunii iulie a înregistrat o cantitate de 11 751 tone de cărbune cocsificabil și energetic peste plan. Numai la Lupeni s-au extras 800 tone cărbune cocsificabil peste prevederile planului. În fotografie: o nouă cantitate de cărbune realizat peste plan a sosit în gara din Lupeni.
- 5** Schela Tirgoviște, sectorul Aninoasa. Planul de producție pe luna iulie a fost realizat în proporție de 119 la sută. Hotărâți să traducă în fapt angajamentele luate în cinstea zilei de 23 August, sudorii brigăzii a III-a au obținut o importantă depășire a cifrelor de plan pe luna iulie. În fotografie: se execută ultimele lucrări de dare în folosință a unei noi sonde la schela Tirgoviște, sectorul Aninoasa.
- 6** La Cooperativa agricolă de producție Cornetu, reg. București, mecanizatorii de la S.M.T. Giurgiuva desfășoară o vie activitate pentru efectuarea, în cât mai scurt timp posibil, a arăturilor adânci de vară. Angajamentul lor de a reduce termenul prevăzut pentru aceste lucrări a fost îndeplinit cu succes.

CITIND PROIECTUL DE CONSTITUȚIE

de Eugen FRUNZĂ

Sub ochii mei se află textul proiectului de Constituție a Republicii Socialiste România. Citesc rîndurile de tipar, sobre, riguros organizate pe capitole și paragrafe, într-o suită solemnă de definiții capitale pentru viața întregii țări și a fiecărui cetățean în parte. Citesc și, pe nesimțite, gîndul străbate în paralel o istorie și o epopee.

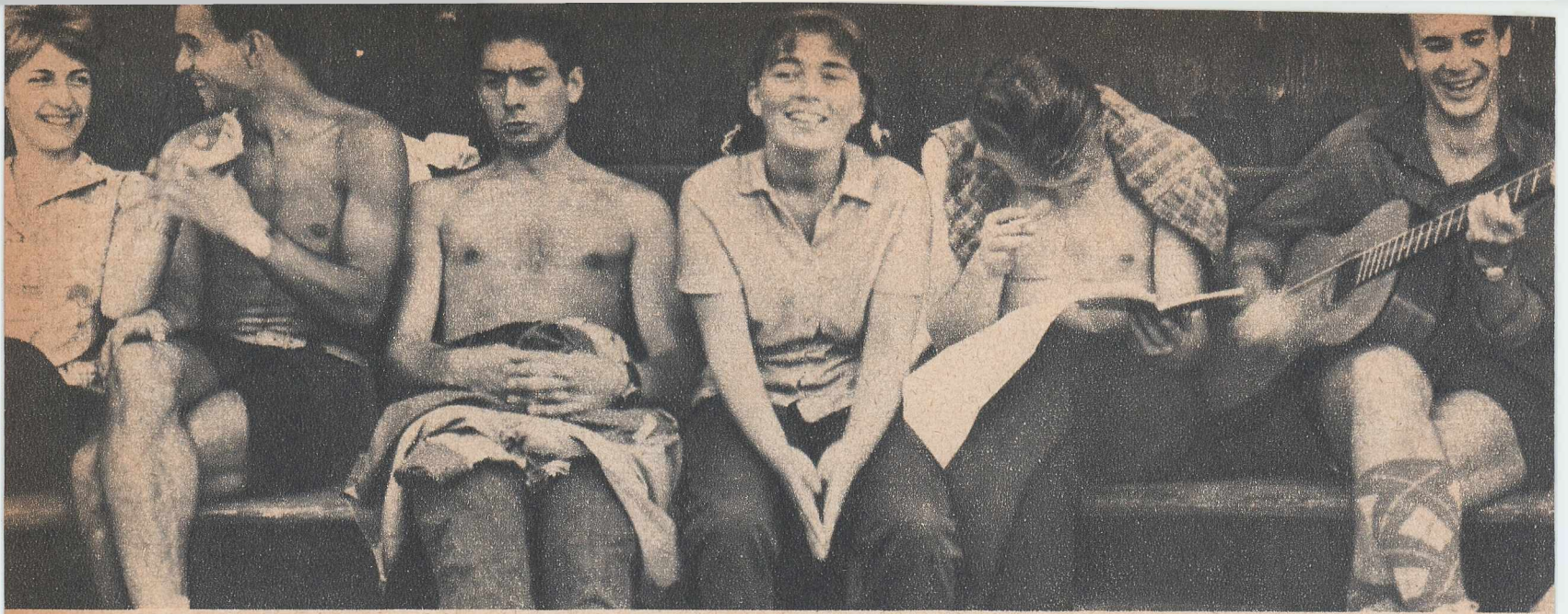
Mă gîndesc emoționat la autorul acestei legi de căpătîi și îl văd multiplicat în milioane de oameni care populează pămîntul României. Cu faptele lor zilnice, și mari și mai mărunte, cu eroismul muncii lor, cu rîcna lor de mai bine, cu dragostea lor de patrie, cu visurile și talentul lor, cu inima lor dăruită libertății, cu înalta lor demnitate, a fost scris cuvînt cu cuvînt textul viitoarei Constituții. Pentru că autorul acestui text e însuși poporul care, făurindu-și conștient istoria, punea la temelie tînturilor legilor împlinirile și necesitățile sale. Există oare un drept mai cuprinzător decît acela de a stabili propriile tale drepturi și îndatoriri? Aceasta e suprema cucerire a unui popor. Acesta e rodul minunat al decențelor de luptă și muncă desfășurate sub steagul glorios al Partidului Comunist Român.

Mă gîndesc așadar la milioanele de oameni care au elaborat, an după an, capitol după capitol, textul viitoarei lor Constituții. Chemați către o viață nouă, ei s-au dăruit trup și suflet marii cauze a socialismului. Pe ruinele fumegînde ale războiului s-au înălțat primele trepte către ziua de azi. Mai stăruie în văzduh ecouri de la Agnita-Botorca, de la înfiul tractor românesc, de la primele construcții de fabrici și școli, de la șarjele de început ale producției socialiste. Se mai leagă în amintire primul cîmp fără haturi, cu griul respirînd în vote. Și cîntecele proaspăt toite întru slava omului eliberat.

Drumul străbătut de atunci e unul de uriașă importanță istorică. Poporul și-a modificat radical destinul. La recentul Congres al partidului, marile noastre victorii pe toate tărîmurile vieții și-au aflat expresia sintetică în raportul Comitetului Central, prezentat de tovarășul Nicolae Ceaușescu. Cu cîtă mîndrie privim astăzi în jurul nostru! Cu cîtă admirație ne privește alte țări și popoare! S-a statornicit o realitate nouă, o puternică industrie modernă, o agricultură cu vaste perspective, o efervescență culturală fără precedent. Se desăvîrșește marea operă materială și spirituală a socialismului. Noi viteze și ritmuri s-au eliberat din adîncuri, alte relații s-au întemeiat între oameni, viitorul e captat în orizontul prezentului, prevăzut și modelat după un program științific.

Autorul și marele stăpîn al acestor cuceriri, poporul nostru harnic și devotat celor mai nobile idealuri, ei, neîntrecutul constructor și visător, și-a înscris propria sa existență de azi și de mîine în proiectul de Constituție. În textul lui totul e adevăr prezent și perspectivă sigură. Fiecare cuvînt din acest text are depînd și concretă acoperire faptică.

De dedesubtul ultimului capitol al noii noastre Constituții istoria va descifra glorioasa iscălitură a poporului român.

GAUDEAMUS IGITUR

Mai bine de trei luni pe an (socotind și vacanța de iarnă), când zici studenție, îți vine în minte plaja de la Costinești ori cărările munților, o carte îndrăgită pentru care acum s-a găsit timpul cel mai bun de a fi citită pe îndelete, îți vin în minte serile de tabără cu twisturi și hully-gully ori figura încruntată a unuia care s-a încurcat la concursul „Cine știe, câștigă”.

Așadar, mai bine de trei luni pe an, deviza studențească este „să ne bucurăm de vacanță” (n.n.: reștanțierii o fac în felul lor, de care nu ne ocupăm astăzi)...

„Gaudemus igitur” la mijlocul lui august. Cum?

Reporterii noștri, aflați la Costinești și Piriul Rece, l-au transformat pe acest „cum” în câteva întrebări adresate studenților din cele două tabere.

Ura! Am câștigat concursul de orientare turistică.

LA PIRIUL RECE

1) Care trebuie să fie, după părerea dumneavoastră, atributul nr. 1 al vieții în tabăra studențească?

2) Cum s-au împlinit odihna cu activitatea sportivă și acțiunile cultural-artistice?

3) Care dintre activitățile culturale ale taberei v-au interesat mai mult?

4) Ce v-a plăcut?

5) Vi s-a solicitat vreodată inițiativa personală?

6) Ce-ați vrut să întîlniți în tabără și n-ați avut prilejul?

Adrian Tărăneanu, anul IV, Facultatea de construcții civile și industriale, București.

1) Mișcarea. Cît mai multe excursii organizate. Exact ce-am întîlnit aici.

2) Sînt vizibile eforturile pentru a se realiza un echilibru între odihna propriu-zisă, sport și diferitele programe culturale. Din păcate uneori nu s-a putut evita suprapunerea; într-o zi un meci de volei ce se anunța interesant a coincis cu concursul de orientare turistică.

3) Un concurs „Cine știe, câștigă”, cu tema „Obiective noi pe harta patriei”. A fost un bun prilej de verificare a cunoștințelor la zi.

4) Ah... muzica de dans. N-o să credeți, tocmai ea. Melodiile au fost prost distribuite; pe unele benzi au fost înregistrate numai twisturi, pe altele numai tangouri. Vă dați seama...

5) Nu. Dacă aș fi fost întebat, aș fi propus o excursie la Rîșnov.

6) Mai multă fantezie în organizarea unor distracții; bunăoară, în timpul pauzelor, la dans, s-ar fi putut înjgheba

cîteva jocuri amuzante. Aici ne-am mulțumit doar să dansăm.

Suzana Kserr, anul III, Institutul de arte plastice, Cluj.

1) Prietenia între cei ce sînt pentru 12 zile stăpîni ai acestor docuri. Tabăra, cu acțiunile ei multe și variate, ne-a strîns pe toți în mici colective pe care am vrea să le întîlnim și altădată.

2) Am găsit aici o mare varietate de activități și, cred eu, nici una n-a dăunat alteia. Pentru că nu-mi place voleyul, stau la club, particip la audii în timp ce suporterii înfocați sau jucătorii sînt pe teren. Desigur, sînt unii care ar vrea să fie și colo, și colo. Dar în tabără nu se poate stabili un grafic riguros al tuturor pasiunilor fiecărui.

3) Audiiile din Beethoven și Enescu. Dar de ce n-au fost atrași mai mulți studenți?

4) Nimic.

5) Nu. În afară de unele mici excursii în grup, nu ne-am prea bătut capul să propunem ceva conducerii taberei, ceva care să se poată realiza în zilele cît am stat aici.

6) În zilele ploioase mi-ar fi plăcut să găsesc la club mai multe benzi cu muzică simfonică. De cea ușoară n-am dus lipsă, ne întîmpina la tot pasul.

Nelu Topliceescu, absolvent al Facultății de transporturi, Institutul politehnic „Gheorghe Gheorghiu-Dej”, București.

1) Echilibrul între odihnă și distracții. Dar prin odihnă înțeleg neapărat lucrarea ei activă, mișcarea. Fiindcă sîntem la munte, bineînțeles că mă gîndesc la excursii. Eu unul, oricît ar fi de multe, nu m-ar sătura. Aș merge și noaptea.

2) Din dorința de a avea un program cît mai variat, unele activități au coincis și, de multe ori, stăteam în cumpănă unde să ne ducem.

3) Intrecerile sportive amicale.

4) Cărțile din bibliotecă. Au fost aduse la întîmplare. Titluri și autori nesemnificativi. Foarte puține lucrări contemporane. Nu mai vorbesc de faptul că n-am găsit nici un volum de Enescu.

5) Sînt un veteran al taberelor studențești și pot să vă spun că aici, la Piriul Rece, am întîlnit aproape tot ce mi-a dorit inima.

Corneliu Birsan, anul V, Institutul de arhitectură „Ion Mincu”, București.

1) Infiriparea unor noi prieteni. Eu mi-am dorit să întîlnesc un grup de plimbăreți ale căror planuri de excursii să se potrivească cu ale mele. Ploc din tabără încîntat de prietenii mei din toată țara.

2) Dacă doriți un calificativ, l-aș folosi pe acesta: echilibrat. Programul nostru a fost întocmit cu chibzuință, așa mi se pare mie.

3) Două dintre concursurile „Cine știe, câștigă”: „Cunoașteți poezia și autorul?” și „Succese ale artei românești peste hotare”. Întrebările nu au fost însă întotdeauna suficient de gradate, iar datorită faptului că bibliotecă e cam învechită, la primul concurs au fost prea multe întrebări din poezia de la 1848.

4) Nu știu cum arată plictiseala pe aici.

5) Imi pare rău că am așteptat să fim „solicitați”, în loc să venim noi cu idei, cu propuneri simple și ușor de îndeplinit. Împreună cu o colegă m-am gîndit la un concurs de caricaturi (în tabără sînt destul studenți la arte plas-

ANCHEȚA FLAGĂRII

La Piriul Rece.

LA MUNTE ȘI LA MARE

tice și arhitectură). Acum însă e prea târziu.
6) Mi-ar fi plăcut să ne fi vizitat un artist îndrăgit.

Petru Cioca, Facultatea de construcții, Timișoara.

1) Vîrsta noastră se caracterizează prin elan și voieșie. Desigur că acestea le vom socoti ca trăsătura caracteristică a taberei; corelate însă cu disciplina...

2) Fără o activitate culturală, odihna ar însemna monotonie. Deci, să luptăm împotriva monotoniei prin acțiuni variate.

3) Toate acțiunile. Îndeosebi excursiile.

4) Cum se putea să mă plictisesc?

5) Inițiativa propriu-zisă nu, dar fantezia da. Atunci cînd vezi munții, se mai poate vorbi oare de lipsa fanteziei?

6) Voiam să întîlnesc chiar ceea ce am întîlnit: o vreme frumoasă, o stațiune frumoasă, confort, distracții.

...ȘI LA COSTINEȘTI

1. Cum vi se pare tabăra, organizația ei?

2. Ce anume v-a plăcut și ce v-a nemulțumit?

3. Cum ați petrecut ziua de ieri?

4. Cîteva impresii despre viața taberei!

Ibolya Ördög, anul IV, Facultatea de horticultură, Institutul agronomic „Nicolae Bălcescu”, București. (Are părul de un blond moenit și e înaltă. Cîtea, culcată pe plajă, un roman de Balzac. Răspunde exploziv, liric.)

— Sînt din Baia-Mare. Vin pentru prima dată la Costinești. Dar m-am

împrietenit cu marea îndată. Avem o cazare excelentă; noile căsuțe sînt așit de intime! În ele îți poți reculege toate gândurile dintr-o zi. Masa e bogată și prăjiturile excepționale. Totuși, o dată, masa mi s-a părut șablon: și felul întii și felul doi erau gătite cu cartofi. Mi-au plăcut mult concursurile între dîndurile centre universitare (baschet, volei, fotbal, pescuitul sticlelor de bere, fuga în sac etc.). Aș fi vrut să participăm și noi, fetele, la ele. Dimineața, în primele patru zile am ținut cont de recomandările medicului și am stat puțin la soare. Atunci am citit „Concert de muzică de Bach” și „Manon Lescaut”. Ieri am făcut plajă toată dimineața. După-amiază am pescuit la stînci (trebuie să vă spun că mi-am cumpărat o undiță și că am prins patru guvizii), apoi seara am fost la dans. În fiecare dimineață mă scol la ora 4,30 să văd răsăritul. Azi soarele a ieșit din mare mai frumos ca oricînd. Probabil pentru că azi mă despart de prieteni. Plec pentru o lună de zile în practică de producție, la Medgidia. Astă-seară e carnaval și nu știu cum să mă îmbrac. În orice caz, măscă am; mi-a dăruit-o un student de la arhitectură; desenează frumos, cu talent...

Eugen Gladca, anul IV fizică, Universitatea din Timișoara. (Mărunt, frunța senină; învîrte în mîini un aparat de fotografiat.)

— Chiar acum mi-am fotografiat prietenii. Aici, la Costinești, îmi place foarte mult. Pe plajă e o animație teribilă.

(Continuare în pag. 6)

La Costinești.

GAUDEAMUS IGITUR...

LA MUNTE ȘI LA MARE

— Care este scopul acțiunilor sportive din tabără?

Răspunde **TUDOR HOMOȘ**, director adjuncț al taberei studențești Pîrîul Rece.

— Trebuie să organizăm o odihnă recreativă studenților. Profund de cadrul natural, ne axăm în special pe activitatea turistică. Se organizează la început excursii care cer un efort mai redus, în scopul verificării forței studenților, apoi excursii mai mari, cu solicitări mai intense. Aproape 85-90% dintre studenți au participat la excursiile organizate la Castelul Bran, Cheile Rîșnoavei, Fabrica de scule de la Rîșnov, Cristianul Mare, Dîham etc.

— Ce vă nemulțumește aici?

— Deseori studenții vin nu pe echipați, adică fără minimumul necesar unei excursii. Mulți rămîn preocupați numai de dans. Stațiunea și geografia locului sînt puțin cunoscute de cei ce sosesc, astfel încît abia pe parcurs se reușește o familiarizare. O propunere pe care o facem ar fi ca cercul de inițiere turistică de pe lângă Centrul universitar București să trimită mai mulți ghizi. Să fie recrutați din toate institutele studenți cu dragoste pentru turism, să fie inițiați în geografia locului și să îndrume seriile din tabără. Chiar dintre cei ce sosesc anul acesta în tabără ar putea fi folosiți ghizi pentru anii următori.

Concursurile de orientare turistică pe care le organizăm dovedesc pe de o parte dragostea pentru turism, dar și o slabă orientare pe teren. Din moment ce preocupări există, se pot stimula. Ne-ar trebui un autobuz pentru transport. Ar fi mai ușoară deplasarea în localități mai depărtate de tabără.

— Considerați că actualele acțiuni culturale-sportive sînt

suficiente? Ce se va mai adăuga în viitor?

— Acțiunile organizate sînt suficiente. Tabăra noastră urmărește să asigure o adevărată odihnă, evitînd supraîncărcările. Esențială este variația acțiunilor, completarea lor reciprocă. E chiar ceea ce urmărim noi. Încercăm să stimulăm și inițiativă studenților. Deseori grupuri organizate de ei pleacă în excursii în împrejurimi. Sînt frumoase aceste excursii, ele contribuie mai mult la apropierea studenților din diferite institute.

★

— Dumneavoastră vă place să dansați după muzica pe care o aveți la club?

Răspunde **IOAN PĂTROI**, asistent, responsabil cultural al taberei.

— Știu și eu... Noi am încercat să dăm o muzică în stare să satisfacă toate cererile. A cam lipsit muzica ușoară românească și un cer de inițiere în dans, două lucruri față de care studenții și-au manifestat dorința.

— Încotro se îndreaptă preferințele studenților?

— Nu sînt la unison. Unii iubesc excursiile, alții dansul, alțora le plac concursurile, filmele etc. La clubul taberei a existat un program zilnic, de la jocurile de club pînă la programul de dans, seara. Studenții au folosit și căști de la biblioteca taberei. De asemenea n-au lipsit întrecerile sportive, meciurile amicale. Am remarcat, cu părere de rău, că majoritatea nu prea iubesc muzica simfonică. Așa se explică lipsa de interes pentru audii; deseori e o participare doar de ochii lumii. Ar trebui ca în timpul facultății să se intensifice activitatea de formare a gustului și înțelegerii pentru muzica „grea”.

Jocuri, discuții și iar jocuri. Pe aceeași plajă au loc cele mai interesante întreceri; cum a fost cea de azi: concurs de înot cu ieșire pe uscat și fugă pînă la start. A fost nostim cînd un student corpulent (care exprima forță!) n-a reușit să ajungă pînă la start alergînd pe nisip. Ieri am fost în excursie la Muzeul de antichități din Constanța și seara am dansat cu colegele mele la reuniune. Mi-a plăcut mult în tabără, deși credeam că la mare e mai puțin frumos decît la munte. Știți, anul trecut am fost la Pîrîul Rece și as fi spus că acolo e mai frumos ca oriunde. Acum îmi rezerv cuvintele cele mai bune pentru mare. De altfel, aici clubul mi se pare mai bogat și, în plus, e deschis toată ziua.

Iancu Anton, anul IV, I.S.E., București. (Înalt, grav, pare mai puțin obișnuit cu zîmbetul, preocupat interior de probleme. Își începe răspunsurile cu un fel de proverb.)

— Cu cît ești mai mulțumit, cu atît ai mai puține de spus. Am fost și altădată aici. Anul acesta tabăra e organizată mai bine sub toate aspectele. Totuși, deși au apărut excepționalele căsuțe, nu trebuiau neglijate nici corturile în care locuim noi, băieții. Aceste corturi s-au cam uzat, ar fi nevoie de altele noi. Vara aceasta este mai răcoroasă și nu s-au dat de la bun început cîte două pături. În ce privește recreația, n-a fost seară fără dans sau fără spectacol, n-a fost zi fără concursuri și excursii. Tot timpul am avut ce face. Ieri am făcut plajă și dimineața și după-amiază, iar seara am fost la dans. M-a nemulțumit faptul că se practică numai twistul, pe care îl dansează cîțiva, marea masă a studenților rămînînd spectatori. Cred că la mare s-ar dansa cu plăcere și un vals. Ar fi bine dacă s-ar recurge la programe paralele (dans, dar și film sau altceva). Desigur, la Costinești cea mai mare distracție e jocul cu soarele, plaja. Mi-au plăcut mult stelele Costineștilui, pe care le-am privegheat seară de seară pînă tîrziu.

Tiberiu Danciu, absolvent al Facultății de medicină din Cluj, secția pediatrie.

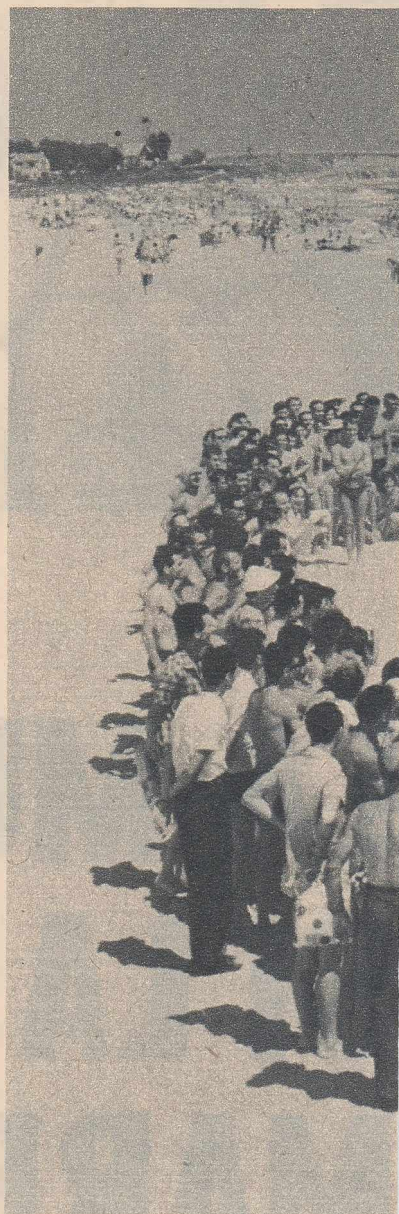
— Am avut o surpriză plăcută în Costinești, pentru că nu fusesem niciodată la mare. Constat că așa cum li se asigură studenților și în centrele universitare condiții optime, același lucru se înțeplinește și în taberele studențești. Nu numai hrana, cazarea, dar observ intensă preocupare din partea comandamentului de a se organiza plăcut timpul, chiar cu mici distracții („concursul mincișoșilor”, la care premiul a căpătat un tort cu sare și piper, concurs de epigrame etc.). Am terminat facultatea și sînt în perioada în care mă pregătesc pentru examenul de stat; venind la Costinești, după 12 zile am forțele refăcute. Aici, în tabără, unii studenți nu respectă odihna celorlalți, noaptea sînt gălăgioși și-i trezesc pe colegii din același cort sau din corturile vecine. Sînt interesante excursiile și ar trebui mărit cumva numărul locurilor. Și să nu se mai procedeze ca în ultima marșă a seriei, cînd a fost aminată excursia pe sîmbătă, și sîmbătă nu a mai fost respectată vechea listă.

Începînd din acest an, eu nu mai sînt student. Aș recomanda celor mai tineri să învețe cu străduință, pentru că pe cei mai buni tabăra studențească din Costinești îi așteaptă în fiecare an cu nerăbdare.

★

Mii de studenți își petrec o parte din vacanță în tabere de odihnă. Noi am stat de vorbă doar cu cîțiva dintre ei. Unii sînt „veterani”, de 3-4 ani sînt oaspeți nelipsiți ai taberelor; alții — „boboci”. Pentru toți zilele petrecute la munte sau la mare adaugă un plus de farmec anilor de studenție.

Condițiile minunate de odihnă și distracție întîlnite de tineri îi fac să se reîntoarcă acasă mai fortificați, mai voioși, poate un pic mai sentimentali

Se pare că la astfel de întreceri de fugă se transpiră mai mult.

(și asta nu e rău). Transpuse în calificative, aprecierile băieților și fetelor în mijlocul cărora am stat cîteva zile se apropie de acel „foarte bine” pe care orice student și-l dorește la examen. Numai la capitolul pe care l-am numi „amănuntul care face viața mai frumoasă” n-ar strica cum multă grijă de bun gospodar: o bibliotecă mai bine înzestrată la Pîrîul Rece (Casa de cultură a stațiunii Predeal a cam uitat să trimită cărți noi, pe de o parte, iar pe de alta, contractul cu Biblioteca centrală universitară nu a fost nici el revăzut), o muzică de dans selecționată după principiul „moarte monotoniei”, mai multă atenție în alegerea întrebărilor la unele concursuri.

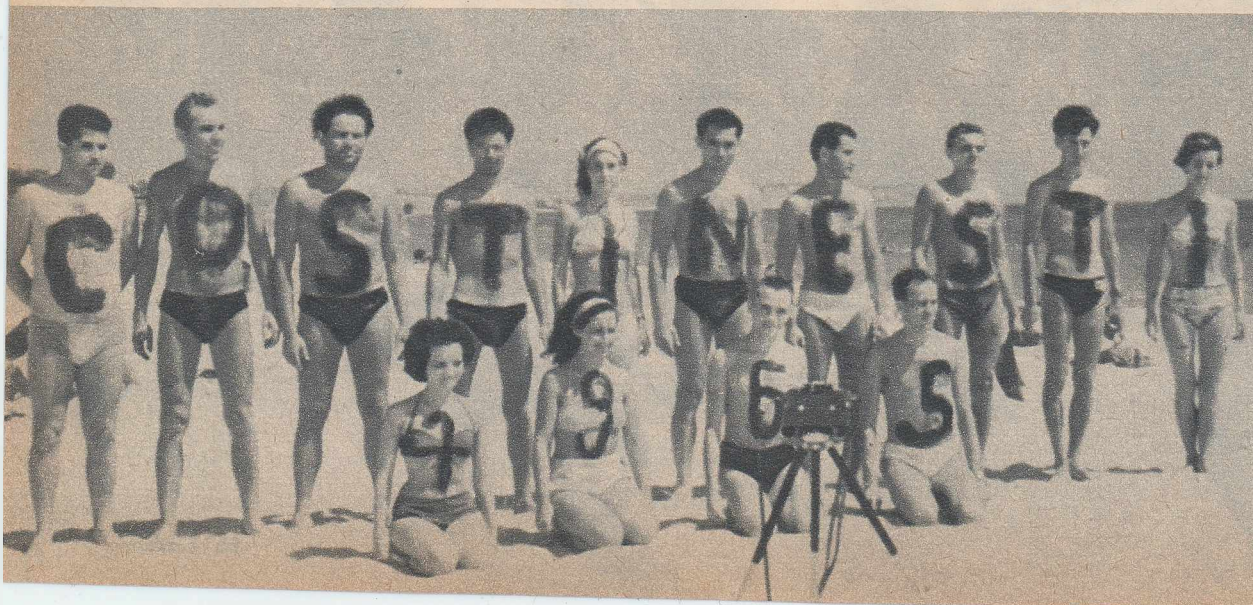
La Costinești, zilele de pauză între sfîrșitul unei serii și începutul alteia ar putea fi folosite pentru repararea corturilor (mai plouă și la mare din cînd în cînd). În amîndouă taberele posibilitățile de cuprindere a unui număr cît mai mare de studenți în excursiile cele mai interesante trebuie lărgite (numărul limitat de locuri micșorează oarecum entuziasmul).

Cum era și firesc, ne-am întrebât de ce în organizarea distracțiilor din tabăra de la Pîrîul Rece s-a strecurat uneori monotonia; în seriile de tabără nu s-au prea simțit fantezia și inițiativa. Deși se aflau studenți ai multor institute de artă, nu li s-a cerut concursul.

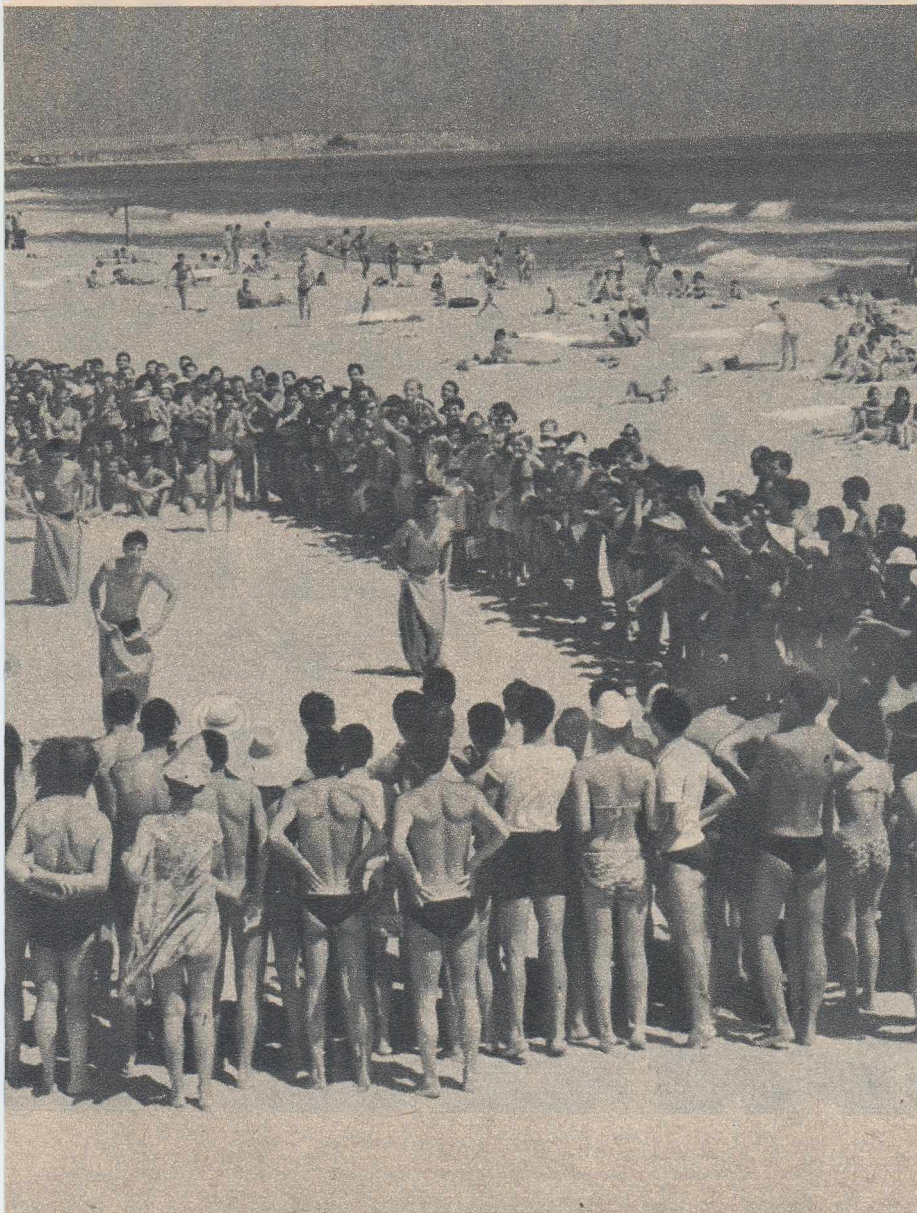
Studenții ar fi fost bucușori să aibă în mijlocul lor cîțiva dintre artiștii noștri binecunoscuți și îndrăgiți. Fiecare serie îi așteaptă cu brațele deschise.

**Anchetă realizată de
Magda MIHĂILESCU,
Lucia DUMITRESCU
și Paul TUTUNGIU
Fotografii de Elena GHERA
și S. STEINER**

Improvizați „pirajii” și-au tatuat cu nămol pe piepturi numele corăbiei pe care vor naviga 12 zile.

Chitaristul — o persoană foarte căutată în tabără. ▶

La întrebările :

1. Ce e nou în tabăra studențească din Costinești ?

2. Cum se realizează scopul multiplelor activități culturale-artistice coordonate de comandament ?

3. Ce dificultăți ați întâmpinat în organizarea taberei ?

a răspuns tovarășul VASILE COTUNA — directorul taberei studențești de la Costinești :

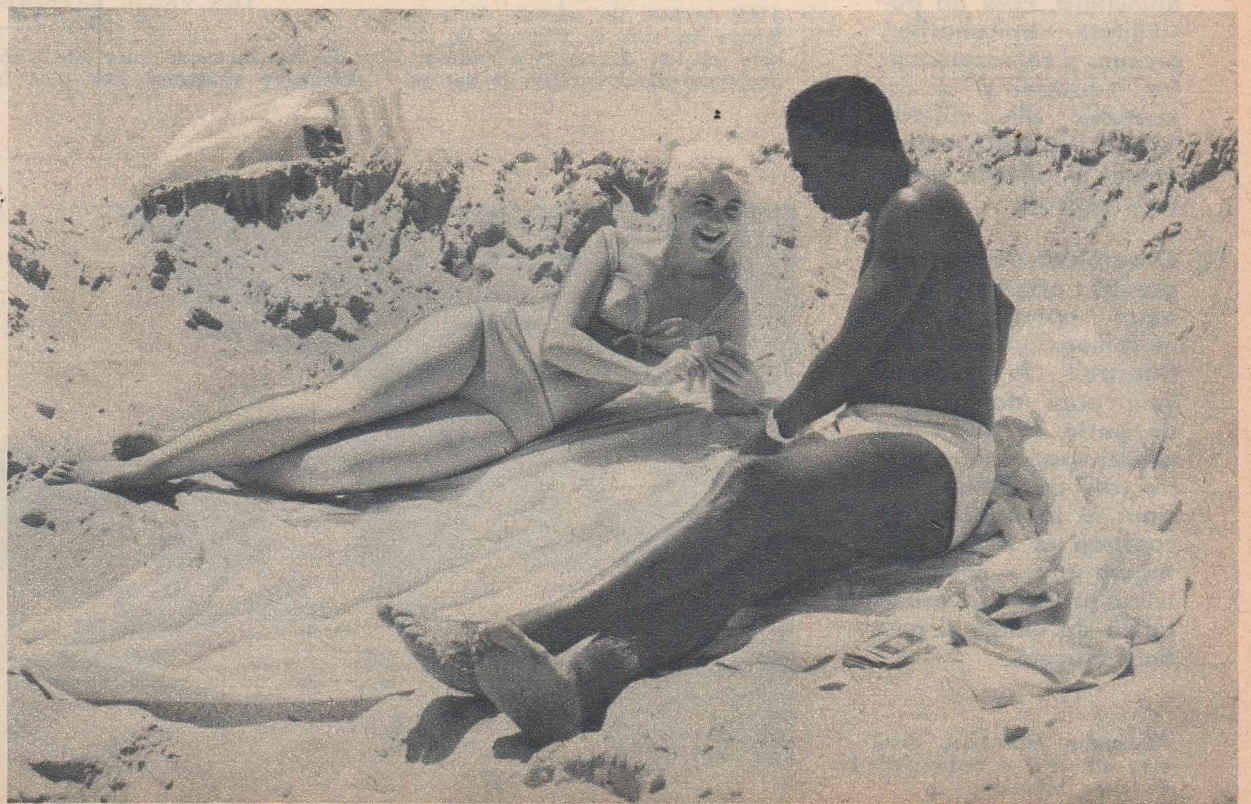
— Costineștii tind să devină un orașel la mare al tinerilor din universități, fapt care dezvăluie un alt aspect al grijii statomice pe care partidul o poartă studențimii din patria noastră. Anul acesta noutatea numărul unu sînt vilele-camping, adică cele 54 de căsuțe de zid care au înlocuit mai mult de jumătate din corturi. Fiecare căsuță are patru camere amenajate util și plăcut (două paturi, măsuță cu scaune, dulap mascat în zid, veioze de perete, ferestre largi cu storuri). În căsuțe locuiesc acum numai fetele. În anul viitor vor beneficia de acest confort și băieții, întrucît corturile vor fi înlocuite în întregime. Celelalte noutăți sînt legate mai mult de activitatea

culturală. Biblioteca și discoteca clubului, conferințele ținute de specialiști invitați („Despre muzica de jaz”, „Curentele noi în cinematografia contemporană” etc.), spectacolele de estradă din Capitală sau din orașele mai mari ale țării, întîlnirile cu scriitori și actori de seamă, alături de concursurile și jocurile tradiționale — totul e variat și permite studentului să aleagă, deci să petreacă mai plăcut cele două săptămîni de tabără reconfortîndu-se activ și refăcîndu-și astfel forțele cheltuite, nu demult, la examene. La acestea se adaugă masa bună, consistentă, de care se îngrijesc cei mai buni bucătari detașați de la cantinele centrelor universitare. Putem remarcă o bună disciplină din partea studenților. Neplăceri nu ne fac decît „înotătorii” care se avîntă în larg uneori cam prea adînc. Atunci cînd abaterile lor se repetă (și s-au repetat) sîntem nevoiți, pentru evitarea eventualelor accidente, să-i trimitem acasă. În rest, prospețimea, tineretea și voioșia studențească animă programul și întreaga viață a taberei

◀ Masca de „pirat” a primit premiul I la carnaval.

— După două săptămîni voi fi bronzată aproape ca tine, Thomas !

**„APIMONDIA“
LA BUCUREȘTI**

la Sadova-ntr-

■ Pentru a cunoaște cât mai bine cuceririle științei și practiciile apicole contemporane, apicultorii de pretutindeni se înfilnesc din doi în doi ani în cadrul congreselor Federației internaționale a asociațiilor de apicultori - „Apimondia“.

■ Al XX-lea Congres internațional de apicultură - jubiliar - se va organiza la București între 26 și 31 august a.c. La congres vor participa 1600 de invitați, reprezentând majoritatea țărilor lumii.

■ După statistica „Apimondiei“, România se situează pe locul al 7-lea în lume în ceea ce privește numărul total al familiilor de albine.

■ Avem în prezent în țară peste 900 000 de stupi, ceea ce reprezintă o creștere cu 300% față de anul 1945.

■ Cu ocazia Congresului „Apimondia“, la București va fi organizată prima expoziție-tîrg de apicultură, care dă posibilitate apicultorilor, precum și reprezentanților industriei și ai comerțului din diferite țări să expună produse, utilaje și diferite materiale apicole.

■ O surpriză pentru congresiști : originalul combinat apicol de la marginea Bucureștiului. Construit în mijlocul unui parc dendrologic de peste 15 ha, avînd clădiri spațioase - printre care pavilionul principal al laboratoarelor, construit în forma unui fagure uriaș - combinatul va produce o variată gamă de utilaje și produse apicole.

Alexandru Marcovici, omul care din 1927 e nedespărțit de viața albinelor. ▶

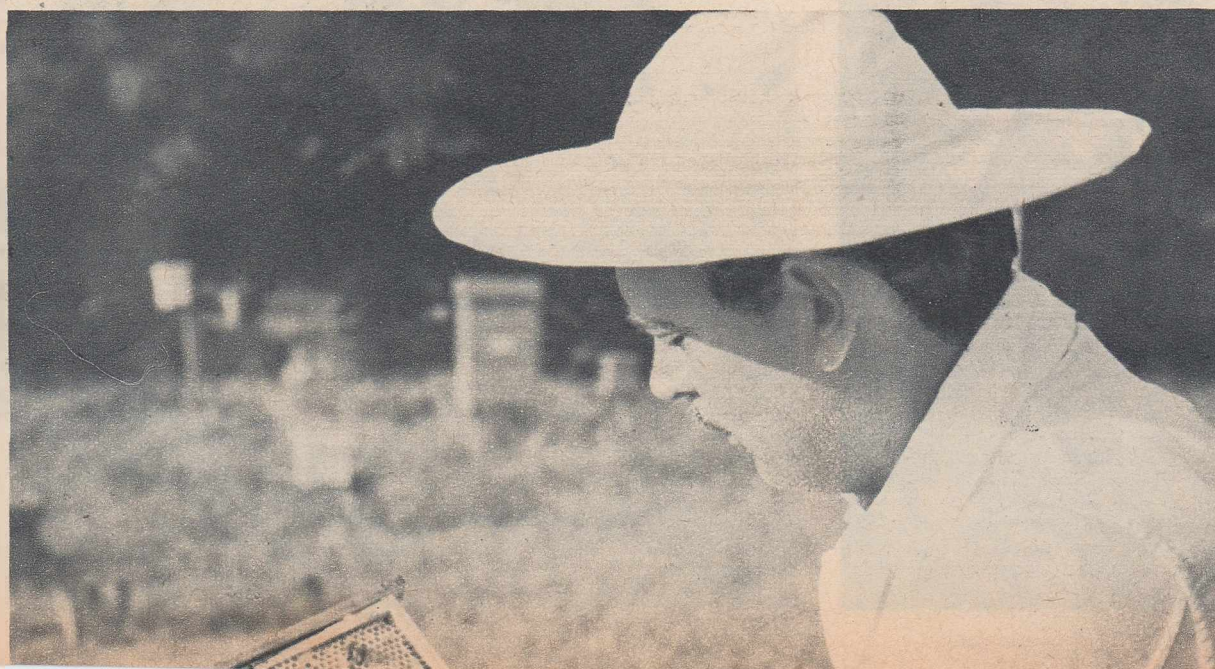
Iată-ne în locul... cel mai dulce din România : la Sadova, în Oltenia. Colindăm printr-o grădină uriașă de 8 000 hectare de salcîmi. Aici, în fiecare an, sute de milioane de albine robotesc din zori pînă-n asfințit, dînd gospodăriei agricole de stat un

profil... de miere și titlul de cea mai mare stupină din țara noastră.

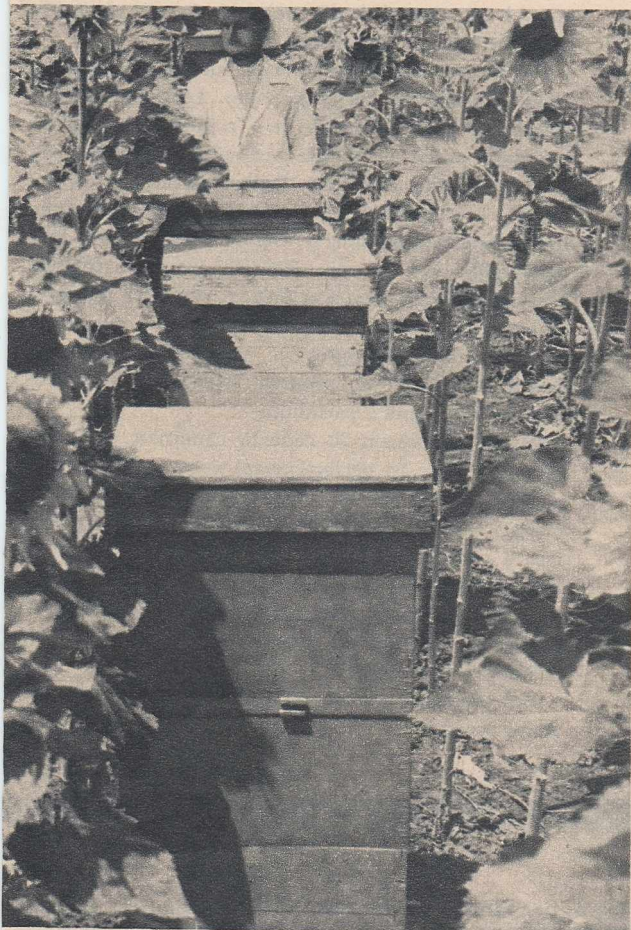
**DIN VREMI BĂTRINE,
DE DEMULT...**

În România apicultura este o în-deletnicire străveche. Dar pînă în

secolul al XVIII-lea nu se poate vorbi despre nici un fel de literatură apicolă românească. Abia în anul 1875, un precursor al apiculturii românești, Ioan Molnar Piuariu, „dotorul de ochi în marele Prințipat Ardealului“, a tipărit la Viena prin

rădina

Una din stațiunile climaterice în lanurile de floarea-soarelui. Se simt bine și albinele, și piculorii.

urte românească despre apicultură : „Economia stupilor”. Cu toate că — după aceea — de-a lungul anilor în urmă au mai fost publicate multe cărți și articole despre această înțeleptă apicultură nu au fost înregistrate progrese de seamă. Până în 1944, meșterii de stupar erau puși doar pe baza pasiunii unora și a...necesității pensionarilor de a avea o ocupație. Atât. Vechile stăpîniri — excepționând grija pentru moșii și domeniile de producție — n-au mișcat un deget pentru dezvoltarea apiculturii.

Am moștenit însă, din vremi bătrâne, o excelentă bază meliferă care în anii puterii populare a crescut și foarte mult. Masivul de tei din Dobrogea — unic în Europa — sau estivele masive de salcîm din Oltenia, Galați și Crișana asigură, anual, recoltarea a zeci de vagoane de miere de cea mai bună calitate.

ISTORIE MAI NOUA

Sectorul apicol al gostatului din Sadova e destul de vechi. În 1948 existau aici 889 familii de albine. Azi numărul lor a ajuns la 2 800. Organizată în trei brigăzi, cuprinzînd 11 stupine răspîndite în diverse puncte ale regiunii, apicultura Sadovei a obținut an de an succese de seamă. Amintim faptul că anul trecut de la Sadova au fost expediate în țară peste 40 000 kg miere. Toată

de calitatea întii. Încă ceva : în ultimii 4 ani producția medie de miere pe familie de albine a fost de 18 kg. La aceasta trebuie adăugate însemnate cantități de ceară și lăptișor de matcă. Nu e lipsit de semnificație faptul că în perioada 1961-1964 gostatul din Sadova a livrat statului 155 tone de miere, față de 70 tone în cei 4 ani precedenți acestei perioade.

2 MILIOANE FLORI DE SALCÎM

Ghiociei, viorelele, brebeneii, floarea paștelui, oițele, cimbrul de cîmpie, sulfina, isma broaștei, limba mielului și alte numeroase plante din flora erbacee spontană poartă în ele dulceața mierei. O asemenea bază meliferă se întinde în România din Lunca Dunării pînă în zona montană. Dar mierea după care se bate toată lumea e cea din floare de salcîm. La Sadova cantitatea de miere de acest fel ajunge anual la zeci de tone. E firesc. Salcîmii cresc aici pe mii de hectare. Unul din cei mai pricepuți apicultori din România, omul care este și ghidul nostru, tovarășul Alexandru Marcovici, ne spune că pentru obținerea unui kg de miere albinele trebuie să cerceteze 2 milioane flori de salcîm sau 4 milioane flori de sparțetă sau 6 milioane flori de trifoi roșu. Albinele trag însă mai mult spre salcîm. Știu ele de ce : salcîmul e

Disciplină, organizare, ritm neîntrerupt de muncă, ritm de stup.

Mierea de albine reprezintă materia primă pentru o largă gamă de produse alimentare. În magazinele „Apicola” se desfășoară zilnic importante cantități de asemenea delicii.

cel mai bogat arbore melifer din lume.

NUMAI REGINELE IMBĂTRINESC

Adică mătcile. Ele ajung să trăiască 4-5 ani, deși în multe cazuri, cînd trec de 2 ani, nu mai sînt pro-

lifice. Dar viața culegătoarelor de nectar (albinele) e extrem de scurtă : circa 37 de zile ; 37 de zile de muncă neîntreruptă, fără nici o clipă de odihnă, 37 de zile și nopți de muncă extraordinară, perfect organizată, după care albina trece în

(Continuare în pag. 10)

REFLECTII LA ZIUA PRESEI ROMANE

de Const. ANTIP

Țara întreagă trăiește entuziasmul generat de Congresul al IX-lea al Partidului Comunist Român. În efortul creator care dă viață istoricelor hotărâri se încorporează organic și activitatea presei, însuflețită de înaltele aprecieri cu care a fost onorată de la tribuna Congresului, de sarcinile de răspundere ce i-au fost trasate, de prețuirea de care se bucură din partea milioanele de cititori.

De aceea, celebrarea Zilei presei române de la 15 august constituie pentru gazetari nu numai un moment sărbătoresc de felicitări și ovații, ci un prilej de profunde reflecții asupra modalităților de a-și îndeplini cu maximă eficiență rolul de purtători demni ai cuvântului partidului.

„*Îmbunătățindu-și continuu activitatea, a spus tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al C.C. al P.C.R., și pe viitor cea mai de seamă îndatorire a presei, preocuparea ei centrală trebuie să fie reflecția politică internă și externă a partidului, a muncii eroice a poporului nostru pentru construirea noii orânduiri.*”

Ce cinste mai mare poate fi pentru noi, ziaristii comunisti, decât aceea de a fi cronicarii fideli ai contemporaneității, ai vieții și luptei poporului, militanți pentru idealurile partidului! Aceasta ridică exigențe sporite față de munca noastră, de calitatea ei. Fiecare idee, fiecare prevedere din hotărârile Congresului solicită unirea gândirii, talentului și competenței pentru a da cititorului pagini în care să găsească o armă de luptă, un ajutor în muncă, un prieten și un sfătuitor.

Tribună a experienței înaintate, promoție a noului, exponentă a opiniei în problemele fundamentale ale țării și totodată expresie a intransigenței societății

noastre față de lipsuri — aceasta este înfățișarea presei române în concepția Congresului al IX-lea al P.C.R. Substanța, puterea de convingere, forța emoțională — izvorâte din partinitate și din prezența permanentă în miezul vieții — investesc scrisul nostru cu capacitatea de a face cunoscute și însușite ideile partidului, de a contribui la dezvoltarea entuziasmului maselor, bazat pe încrederea și optimismul pe care li-l dă trăinicia și superioritatea orînduirii noastre socialiste.

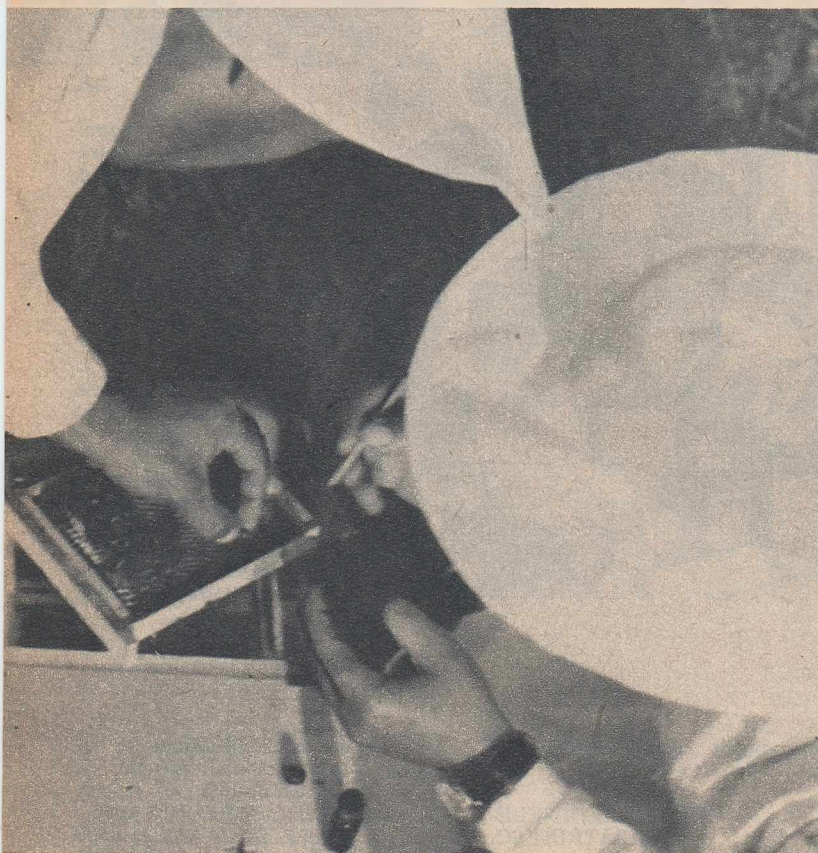
Presă română și slujitorii ei se bucură de minunate condiții create de partid și popor. Libertatea cuvântului și a presei, decenii de-a rândul reclamată de înaintașii noștri în timpul vechiului regim doborât, este consfințită în legea legilor statului, care nu numai că garantează legal și moral această libertate fundamentală a omului, ci asigură exercitarea ei prin toate mijloacele necesare. Ziaristii comunisti folosesc acest mare drept pentru a face ca slova lor înaripată să contribuie și mai activ la înălțarea pe noi trepte de civilizație și progres a poporului, stăpîn pe soarta sa, făuritorul propriei sale istorii, sub călăuzirea înțeleaptă a partidului.

Pășind permanent în cadența căutărilor creatoare, ziaristii români își perfecționează neconținut arsenalul publicistic. Pornind de la bunurile câștigate și ținînd mereu înainte, lucrătorii redacțiilor noastre reevaluează continuu și îmbogățesc experiența obținută în anii puterii populare, se inspiră din bogatele tradiții înaintate ale presei române din trecut, sint receptivi la tot ceea ce este valoros în practica gazetărească mondială.

Prin muncă pasionată să dăm noi străluciri profesiei noastre.

la Sadova-ntr-o grădină

(Urmare din pag. 9)

Pentru a putea fi urmărită în-deaproape, regina (matca) trebuie marcată.

lumea de veci. Numai regina rămîne, pentru a se întîlni în zbor cu un trîntor. Dar și cu trîntorul se întîmplă o tragedie: după ce întîlnește regina în zbor, după actul procreației, trîntorul își dă duhul. Am văzut la Sadova un asemenea act de iubire și tragedie. Fără nici un regret, regina a zburat. Viața trebuie continuată. Regina e purtătoarea ouălor din care ies larvele, iar din acestea se vor dezvolta mai apoi pupele, nimfele și albinele.

Așadar, în viața albinelor numai reginele ajung babe.

IN LANURI DE FLOAREA-SOARELUI

În miez de vară, în ceasuri de caniculă, străbatem cîmpia oltenească și nu facem popas decît la marginea culturilor de floarea-soarelui. Apicultorii gostatului s-au mutat aici — cu familiile — pentru o perioadă. Iar albinele gostatului îndeplinindu-și sarcina de strîngătoare a nectarului vin totodată în ajutorul cooperativelor agricole de producție, făcînd polenizare la floarea-soarelui; adică, în ultimă instanță, îi ajută pe țărani cooperatori să obțină producții mai mari la această plantă tehnică. În același timp, milioane de insecte eroine ale strînsului mierei, răspîndite în culturile de floarea-soarelui ale cooperativelor de producție din comunele Vădastra, Grojdibod, Vădăstrița, Orlea etc., trudesc pentru a spori beneficiile gostatului din Sadova.

NU SIMPLI CRESCĂTORI DE ALBINE — CI MARI PRODUCĂTORI DE MIERE

Am amintit în aceste modeste însemnări numele unui om: Alexan-

dru Marcovici. E cunoscut și apreciat de toți apicultorii din România. Din 1927 omul acesta e permanent printre albine. Și oasa și-a construit-o la marginea pădurii de salcîmi, pentru a fi în permanență lingă stupi. Participant la diverse congrese internaționale, Alexandru Marcovici va lua parte și de data aceasta la congresul jubiliar „Apimondia”, pentru a împărtăși congresiștilor din bogata lui experiență. Din mîna acestui vrednic stupar au ieșit o seamă de apicultori ca Petre Ionescu, Constantin Păsărică, Oprea Barbu, Ion Negrilă. An de an oamenii aceștia depășesc planul de producție și la miere și la ceară.

Am discutat îndelung cu Alexandru Marcovici și colaboratorii săi. Toți au o singură dorință: apicultura românească să nu mai fie doar tradiționala ocupație a crescătorilor de albine, ci să se transforme într-o activitate intensă a unor producători — a producătorilor de miere. Dorința aceasta începe să se materializeze: în sectoarele apicole din țară se introduce sistemul de stupi industriali.

★

La ora cînd citiți aceste rînduri, oamenii din Sadova, care lucrează într-o uriașă grădină de salcîmi și pe întinsele tarlale de floarea-soarelui, împreună cu alți apicultori din țară, își pregătesc bagajele pentru București. Împreună cu reprezentanții altor zeci de țări, ei vor dezbate toate problemele pe care le ridică la ora actuală apicultura mondială.

George CIUDAN
Fotografii de Traian PROSAN

DOUĂ SCHIȚE ... ÎN TREN

Johannes RÖSSLER (Austria)

Sfaturi

Călătoream în tren și eram foarte răcit.

Hapciu, hapciu, într-una. Mă transformasem într-un adevărat trombon. Dar nu eram eu de vină, ci răceala, care mi se cuibărise în oase. Ceilalți pasageri din compartiment mă priveau supărați. Nu este plăcut să strănuți în aglomerație. Dacă aș fi putut comanda un tren special... În definitiv, ce vină aveau ceilalți călători? Unde am ajunge dacă toți și-ar manifesta atât de sonor indispozițiile?

Aceste gânduri le vedeam ogândite pe fețele celorlalți pasageri. Simțeam că mă înconjura cu o ostilitate crescândă. Norocul meu era că

nu mă cunoșteau, căci altfel m-ar fi sfișiat în bucăți. Gîndurile lor îmi erau totuși indiferente, iar hapciurile mele se repetau atât de des încît nici n-aveam timp să mă mai gîndesc.

După un sfert de oră, antipatia lor refulată se transformă totuși într-un puternic sentiment de compătimire. Cel puțin, în aparență. Domnul care ședea în fața mea dădu semnalul, strigîndu-mi: „Noroc!” Dar în sinea sa, probabil, îmi spunea: „ai putea să mai încetezi!”

Nu i-am putut face pe plac. Strănutam cu foc, în continuare, chiar după ce și-a repetat urarea, pe un ton energetic.

Îi mulțumii printr-un semn cu capul. Deodată, toți vecinii începură să scandeze în cor, după fiecare strănut, același „noroc” ipocrit. Eu: „Hapciu!”; ei: „Noroc!”

Unul din călători, dorind să se arate deosebit de grijuliu, mă bătu discret pe genunchi, spunînd:

— Dacă strănutați cît timp număr pînă la 10, primiți o marcă!

— Acest remediu ajută numai la tusea măgărească — suspinau eu, strănutînd.

Deodată, fiecare vecin găsi cîte un mijloc recunoscut prin eficacitatea sa împotriva strănutului.

— Eu mă pricep — zise unul din ei. Aici ajută un singur lucru, patul.

— Ce să fac, patul mi-e la Berlin, iar eu trebuie să merg, din păcate, la Dresda.

— Atunci cel mai bun lucru ar fi coniacul — mă sfătui domnul de alături. Rachiul ajută și el, dar desigur că e mai bun coniacul. Nu aveți puțin coniac la dv.?

— Nu — am îngăimat, printre teribilele strănuturi.

O doamnă mai în vîrstă scoase din poșetă o punguțică cu bomboane.

— Inghițiți o bomboană — spuse ea — și răceala dispare instantaneu!

Îmi vîrî aproape cu sila bomboana în gură, însă nu rămase acolo mult timp, deoarece o dată cu primul strănut bomboana a fost proiectată direct în fața domnului de vizavi.

— Nu face nimic — spuse acesta, ca și cum aș fi avut răgazul să mă scuz. Nici n-ar fi putut să vă ajute. Împotriva răcelii nu există decît un singur mijloc și anume să îmbrăcați ciorapi uzi.

— Îndrăznează ideea, dar stupidă, mă scuzați — spuse alt vecin, care tăcuse pînă atunci. Tocmai de la ciorapii uzi sau, în general, de la umezeală la picioare poate proveni o răceală. Nu există decît un singur remediu, ascultați-mă pe mine! Suflați-vă nasul, cu ambele capete ale batistei. Ajută imediat.

Am făcut așa cum a zis; acum nu numai că strănutam, dar și gemeam, căci începuseră să mă doară cumplit nările.

Domnul care îmi recomandase acest remediu a dat din cap cu dezaprobare:

— Rețineți-vă respirația!

— Dimpotrivă — spuse altul — respirați adînc!

Întregul compartiment era trup și suflet cu mine. Fiecare îmi dădea alt sfat, alt leac împotriva răcelii. Numai un călător ședea liniștit și se arăta indiferent. Mă adresai acestuia cu întrebarea:

— De ce nu-mi dați și dv. un sfat?

El zîmbi discret și-mi răspunse:

— Nu cunosc nici un remediu. Eu sînt medic.

Hans REIMANN (R. F. Germană)

între azi și mîine

Era un băiețuș de patru ani; se numea Paulo. Nu mai știu în ce gară s-a urcat în compartimentul nostru de clasa a treia, dar trăgea după el o doamnă cu o înfățișare de burgheză înstărită. Doamna mireasa foarte frumoasă și avea — așa cum urma să constat — o voce cu un timbru fermecător.

Băiețușul instalîndu-se confortabil pe servieta mea începu să pună întrebări, mii de întrebări. Cu o dezinvoltură deosebită, el se interesa despre lucrurile cele mai intime sau cele mai neverosimile. Probabil că nu eram singurul călător care după cîteva minute se întreba cum de reușise doamna parfumată să nu mărească efectivele azilurilor de alienați. Poate că era antrenată. Însă sigur era sclava supusă a băiețușului căruia îi cunoștea calitățile ascunse ochilor dată nu chiar și urechilor noastre.

Cea mai mare parte a conversației lor mi s-a șters din memorie. Însă ceea ce-și spusese cu puțin timp înainte de a cobori m-a uimit într-atît încît îmi aduc aminte fiecare cuvînt al conversației lor.

— Gata, gata pentru astăzi, Paulo — spunea doamna crezînd că a terminat.

Pauză.

Apoi, băiatul viu și sonor: — Și atunci tante Lucie, astăzi este același lucru cu ieri?

— De unde ți-a venit ideea asta, Paulo?

— Pentru că ieri tu ai spus că astăzi este mîine.

— Nu, Paulo. Ieri am vorbit de astăzi. Dacă nu am spus mîine este pentru că ieri, astăzi nu era încă astăzi ci mîine... față de ieri.

— Și atunci tante Lucie... ieri este același lucru cu mîine?

— Nu Paulo, azi este azi!

— Ah, da... dar mîine? — Paulo, mîine este mîine! Numai că mîine se va spune că este astăzi. Exact așa cum azi față de ieri este mîine.

— Atunci mîine este același lucru cu azi?

— Nu, Paulo. Mîine, dacă se vorbește de ieri, se va spune că este alaltăieri. Și poimîine se va spune de azi că era alaltăieri. Ziua urmă-

toare este întotdeauna, Paulo, mîine. Iar cînd a sosit este astăzi.

— Și ce zi este azi?

— Azi este joi.

— Dar joi a fost și săptămîna trecută!

— Paulo, este o joie în fiecare săptămîină.

— Și o miercuri?

— Și o miercuri, Paulo.

— Atunci miercuri și ieri este același lucru?

— Da, Paulo, însă numai azi. Mîine, joi va fi același lucru cu ieri. Și pentru că mîine este vineri se va spune că este astăzi. Tot așa sîmbătă este poimîine... dar sîmbătă este și astăzi atunci cînd sosește. Numai că față de astăzi, sîmbătă este poimîine... — Atunci și duminica poate să fie azi?

— Bineînțeles, Paulo, atunci cînd este duminică. Fiecare zi poate fi astăzi!

— Și mîine?

— Și mîine.

— Atunci mîine va fi azi?

— Da sigur, Paulo, astăzi este astăzi și mîine, mîine va fi azi.

În acest moment un domn mai bătrînor care moșise în colțul său începu să urle:

— Iar noi sîntem aici în tren și dacă mai continuați trag semnalul de alarmă!

Această criză de furie nu a produs efectul la care ne-am fi așteptat. Fără a fi cîtuș de puțin intimidat, băiețușul întrebă:

— Tante Lucie, ce face trenul noaptea? Doarme?

— Nu, Paulo — răspunse tante Lucie, care-și păstrase și ea calmul. Pentru că să dormi trebuie să ai ochi.

— Da? Și trenul nu are? Da' ce are el?

— Are roți, Paulo.

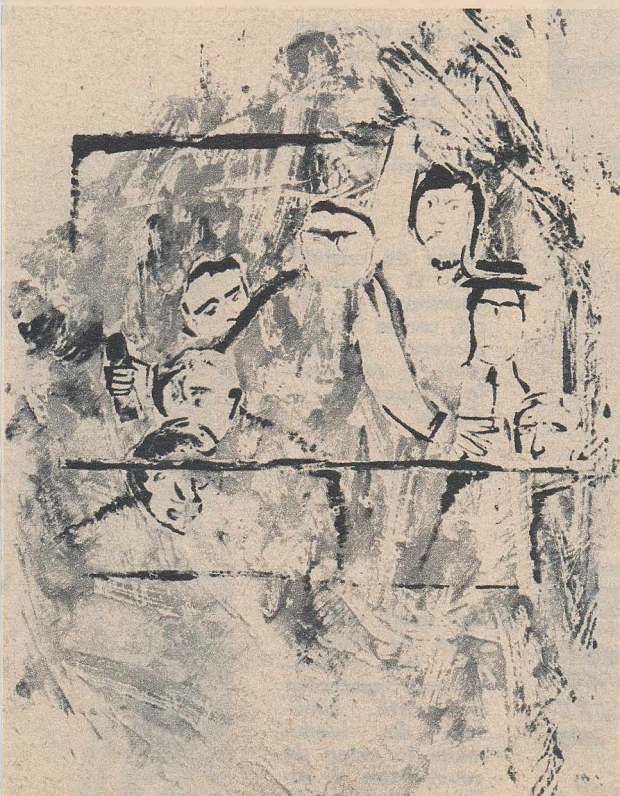
— Da' bicicletele au și ele roți?

— Da, bineînțeles.

— Și atunci familia Pfeifer care are biciclete doarme totuși?

Dar noi n-am mai știut niciodată dacă familia Pfeifer dormea, deoarece doamna și băiețușul ne-au părăsit. Toți călătorii au suspinat ușurați și apoi au comentat scena cu indignare. Pe nedrept, fără îndoială. Căci... cine știe dacă Schopenhauer, Kant și Spinoza nu au început la fel?

În românește
de C. DĂRUȚĂ

Ilustrație de FL. MĂLUREANU

În românește
de I. MIHNEA

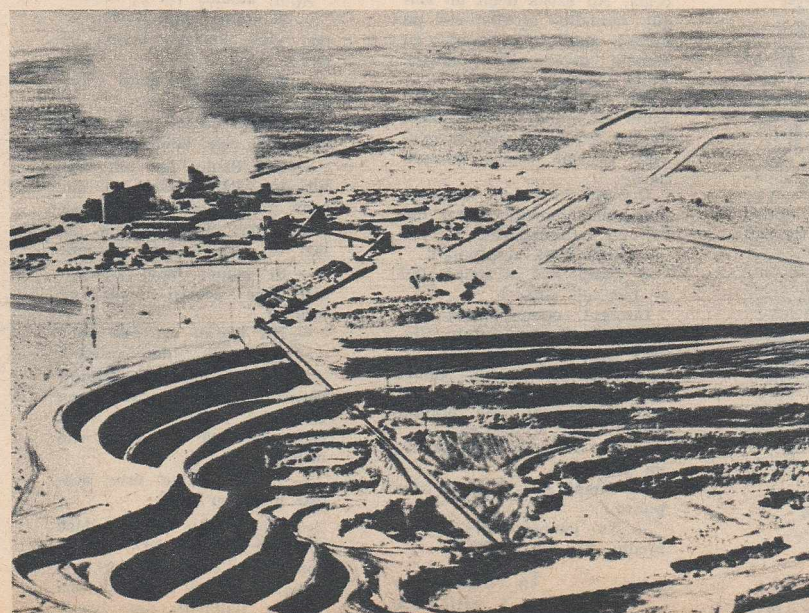

◀ Caravana lui Marco Polo transportând prețiosul minereu de bor din Tibet.

▲ De-a lungul deșertului de la poalele Sierrei Nevada oameni și animale – extraordinarul convoi al lui Coleman – înfruntau deopotrivă soarele torid, setea și riscurile unei regiuni pline de primejdii...

◀ Un grup de căutători de bor din California. Imaginea evocă – parcă – celebrul tablou al lui Cézanne „Lucătorii de cărți”.

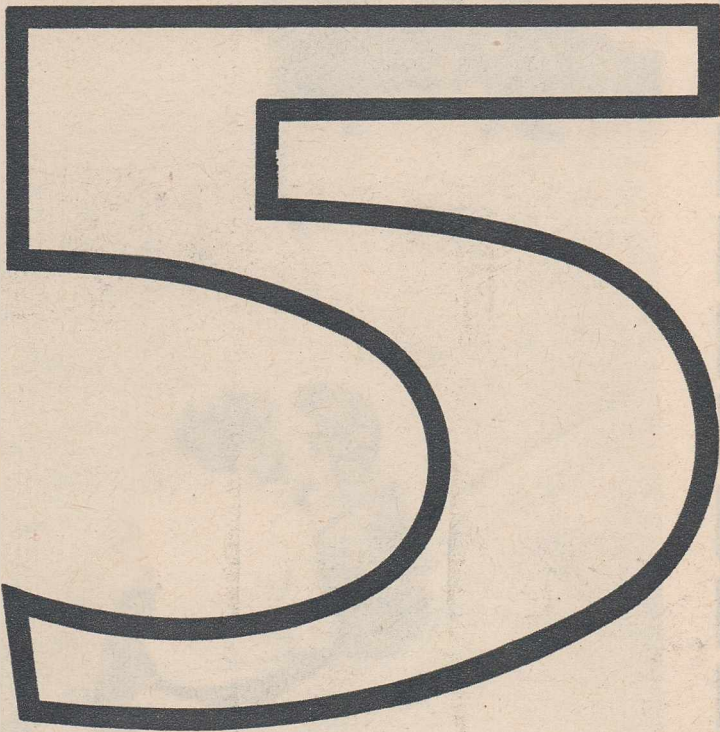

◀ Feerie de cristal? Nu. O modernă aparatură din sticlă, căreia borul îi conferă transparența și rezistența la temperaturi ridicate.

◀ Așa arată astăzi o mină de minereu de bor. Conveierele mecanice transportă minereul din fundul minei la uzina de concentrare și rafinare, care se vede pe planul al doilea.

EXTRAORDINARA ISTORIE A ELEMENTULUI

Minerul legendar cu rezonanță stranie
culoase — De la caravanele Babilo-
nica expediție a lui mister Coleman din
borul cucerește lumea — O nouă chimie
asura erei atomice

Care dintre cititori n-a pășit măcar o singură dată pragul unei farmacii, pentru a cere, contra unei modeste sume, câteva grame de acid boric, acest dezinfectant „blind” folosit în cazul rănilor sau iritațiilor pielii și ale mucoaselor. Mărturișiți că puținii dintre dv. ați fi bănuțit că banalul flacon de spîter în care se află cristalele de acid boric ascunde o tainică și pasionantă istorie, al cărei erou principal este borul, acest *pater familias* al unei numeroase descendențe de compuși, unii din ei hărăziți de știință să joace un rol din cele mai de seamă în rîndul materialelor viitorului. Ei bine, despre această epopee a borului, elementul care ocupă locul 5 în tabelul lui Mendeleev, ne propunem să scriem în rîndurile ce urmează.

TINKALUL ÎȘI DEZVĂLUIE MISTERIOASELE ÎNSUȘIRI

Cu mai bine de două mii de ani înaintea erei noastre și-a făcut apariția în istorie un minerul al cărui nume avea o rezonanță stranie: t i n-

k a l. Topit la un loc cu aurul, el avea uimitoare însușiri de a da o strălucire deosebită celui mai nobil dintre metale, acela din care meșterii lumii antice plăsmuiau minunate bijuterii.

Din îndepărtatul Babilon, cale de săptămîni și luni, drumeteau căutătorii de tinkal spre tainutele platouri tibetane spre a-și procura minereul fără de care podoabele palatelor și templelor păreau lipsite de viață. Drumurile lor se încrucișau cu caravanele egiptenilor care-i descoperiseră tinkalului misterioase însușiri în îmbălsămarea mumiiilor. În ceea ce-i privește pe artizanii chinezi, care erau și cei mai apropiați de sursa de minerul, ei îl foloseau cu mult succes la smălțuirea obiectelor de ceramică.

Cîteva milenii mai tîrziu, romanii adaugă la marile lor cuceriri militare o cucerire, ca să spunem așa, științifică. Anume, ei descoperă un zăcămint de tinkal la Panderma în Asia Mică. În secolul al VI-lea un alchimist arab, Geber, dă la iveală unele însușiri necunoscute ale legendarului minerul pe care-l rebotează cu numele de borach, sau, cum îi zicem noi astăzi, b o r a x.

Au mai trecut șase veacuri. Marele călător Marco Polo, la întoarcerea din Asia, aduce cu el în Italia cîteva bulgări de tinkal. Bijuterii venețieni sînt gata să-i plătească în aur mica comoară și mai ales informațiile asupra zăcămintului de minerul. Apoi o primă expediție pornește din Veneția spre Tibet, care avea să rămînă mai bine de șapte veacuri principala sursă de aprovizionare a lumii cu tinkal. De altfel urmele zăcămintului de la Panderma sînt pierduse între timp, acesta fiind redescoperit abia în secolul al XIX-lea de inginerul francez Desmazes, însărcinat de sublima Poartă ca să instaleze niște faruri pe coastele otomane.

Dar ciudățenia e alta: în timp ce bijuterii venețieni cheltuiau sume fabuloase cu organizarea unor caravane ce trebuiau să străbată mii de leghe prin junglele și deșerturile Asiei, o importantă sursă de minerul se afla chiar sub nasul lor: izvoarele calde din Toscana, așa-numitele „soffioni”, conțineau cantități impresionante de bor. În 1830 aceste rezerve alimentau deja o industrie de rafinare care — altă ciudățenie — a luat ființă nu în Italia, ci în Anglia.

PE URMELE CĂUTĂTORILOR DE AUR

Dar marea goană după bor abia începea...

Interesant este că ea ne duce pe urmele faimoșilor căutători de aur din California... În adevăr, Eldorado californian devine și un Eldorado al borului. Cel puțin pentru cei care îi cunoșteau adevărata valoare... Cei mai mulți însă, înnebuniți de mirajul aurului, treceau orbi pe lângă mica flăcăruie verde ce țîșnea pe alocuri din pămînt, indicînd prezența borului.

Ne aflăm, așadar, în momentul descoperirii zăcămintelor americane, cam prin anul 1860. Producția mondială de bor nu era pe atunci prea impresionantă: doar cîteva sute de tone. Douăzeci de ani mai tîrziu va atinge 6 000 tone, după care va înregistra salturi spectaculoase: 50 000 în 1910, 180 000 în 1930, 600 000 în 1950 și peste un milion de tone în 1964.

Dar să ne întoarcem la căutătorii de bor din deșertul californian. Aminteam mai sus de puținii care cunoșteau valoarea borului. Dintre aceștia două nume sînt demne de reținut: Francis Smith și William Coleman, care au pus bazele celei

mai puternice industrii boracice din Far West.

Exploatarea Văii Morții de către William Coleman poate constitui subiectul unui palpitant roman de aventuri.

În biroul său improvisat într-o baracă la poalele Munților Sierra Nevada, Coleman expune prietenului său James Brown planul de a răscumpăra exploatarea de minerul din Valea Morții. O discuție aprinsă are loc între cei doi. Din însemnările făcute mai tîrziu de protagoniști, se pare că discuția a decurs cam așa:

— Te compătimeșc din toată inima, dragul meu Coleman. Ideea de a răscumpăra concesiunea lui Winters din Valea Morții înseamnă pentru tine falimentul, ruina...

— Ei bine, află că la ora aceasta cîntractele sînt deja în seiful meu. Semnate de amîndouă părți și parafate de judecătorul din Nevada. Coleman, fostul om de încredere al casei Smith și steaua lui purtătoare de noroc, este astăzi el însăși proprietar de mină și cel mai temut concurent al fostului său patron.

— Concurent al lui Smith? Cu o mină prăpădită, uitată de Dumnezeu și de oameni undeva în mijlocul deșertului? Ți-ai pierdut mințile, prietene. Gîndește-te numai: cea mai apropiată cale ferată se găsește la o depărtare de 250 km. Cum vei transporta minerul?

— Cum? Bătrînul lup californian Coleman nu și-a pierdut nici mințile și nici colții. Voi mușca tone de minerul din pămîntul ăsta blestemat și le voi arunca pe piața întregii lumi. *Colemanita*, așa se va numi minerul meu. Află că întreaga vale este pur și simplu căptușită cu minerul de bor.

— Bine, bine, să spunem că-i așa. Dar tot nu mi-ai răspuns cum vei transporta minerul pînă la calea ferată?

— Am de gînd să plăsmuiesc cel mai extraordinar convoi pe care l-a văzut vreodată această vale a căutătorilor de comori. Închipuiește-ți un atelaj de cîteva zeci de catiri înhămați la niște care uriașe în care se transportă minerul...

— Și cu asemenea atelaj vrei să înfrunți Valea Morții, cu arșița ei? Oamenii vor muri ca muștele de căldură și de sete.

— Două care vor duce minerul, iar al treilea vehicul va fi o cisternă cu 4 500 litri de apă. Cu asta voi veni de hac setei.

— Și nisipurile mișcătoare? Te vei împotmoli la primul kilometru.

— Roțile carelor vor avea cel puțin doi metri și jumătate diametru.

— Și tilharii din munți?

— Îi vor face conducători de convoi. De la o vreme afacerile le merg prost. Căutătorii de aur nu le mai pot oferi decît un biet hoit despuiat de iluzii.

— Ești diavolul în persoană, Coleman. Sau un mare scrintit!

Și totuși, cîteva luni mai tîrziu, fantastica expediție plănuită de William Coleman era un fapt împlinit. Întreaga California vorbea despre un straniu convoi de oameni, animale și care, ce străbăteau văgăunile prăpăstioase ale Munților Sierra Nevada și mohoșita Vale a Morții, purtînd încărcătură de minerul de bor. Urmele convoiului erau punctate deseori de dișe însingurate și chiar de cadavre. Iar pocniturile de pistol ce răsuna în noapte nu aveau rostul numai să sperie corbi...

COLEMANITA INVADEAZĂ LUMEA

Clădit pe momnane de bolovani și de hoituri omenești, planul diabo-

(Continuare în pag. 14)

EXTRAORDINARA ISTORIE A ELEMENTULUI

5

lic al lui William Coleman a reușit să spulbere pînă la urmă îndoielile prietenului său Brown. Colemanita a invadat piața americană, amenințînd să nimicească orice concurență din California pînă departe în America de Sud, în Chile și Peru.

Și atunci cînd, decenii mai tîrziu, urmașii fostului patron Francis Smith au răscumpărat de la moștenitorii fostului om de încredere Coleman mina de la poalele Sierrei Nevada, marele trust pe care l-au creat, „Pacific Coast Borax & Co”, a adoptat ca emblemă atelajul cu catîri, în amintirea anilor de început ai exploatării din Valea Morții.

...O dată cu zorile secolului XX goana după bor a intrat într-o nouă fază. Se descopereau mereu noi zăcăminte, mai ales în Lumea Nouă. Producția creștea în Chile, Peru, Argentina, Rusia, dar S.U.A. — mai precis, California — rămîneau principala sursă de minereu. John Searles descoperă în apele unui lac din regiunea Trona un zăcămint, acaparînd curînd după aceea de trustul american „Potash and Chemical Corporation”, în timp ce concernul „Borax Consolidated Limited” se îmbogățește cu un colosal zăcămint descoperit de Clarence Rasor în comitatul Kern, la 110 m adîncime. Rasorita din Kern era un minereu care prin puritatea sa amintea tinkalul tibetan.

Zăcămintul descoperit de Clarence Rasor puse în umbră exploatarea din Valea Morții. De aceea, aceasta din urmă este abandonată, pentru ca abia mai tîrziu, pe locul vechii cariere, „United State Borax & Chemical Corporation” să construiască o uzină modernă de rafinare.

DE CE ARE NEVOIE LUMEA DE BOR?

Pe drept cuvînt se va întreba cititorul: de ce o luptă atît de aprigă pentru stăpînirea pieței borului, de ce e nevoie de atîta bor, de un milion de tone anual?

Borul se găsește în natură sub formă de acid boric, un compus în care este asociat cu oxigenul și hidrogenul, sau sub formă de săruri ale acidului boric — borați de sodiu, de calciu, de magneziu etc. Interesant de relevat că prezența în sol a borului în cantități oricît de mici este absolut necesară plantelor. Fără bor ele ar înceta să mai crească, iar unele părți ale plantelor și-ar înceta funcțiunile.

Am vorbit la început de unele însușiri extraordinare ale tinkalului sau, cum îi spunem astăzi, borax. Boraxul joacă un rol important în industria sticlei. Prezența sa în topitură face ca sticla să capete o „personalitate” deosebită: ea devine mai puțin sensibilă la variația de temperatură, mai rezistentă la acțiunea produselor chimice, mai transparentă.

În anii din urmă borul și compușii

săi și-au extins treptat utilizările. Folosiți deopotrivă ca agenți de protecție, ca elemente de moderație, ca agenți de purificare, compușii borului își găsesc o largă întrebuințare în industria metalurgică, la sudarea metalelor, în galvanoplastie, în tăbăcărie, în anticorozivune, în fabricarea adezivilor. De la 12 utilizări cîte avea borul în urmă doar cu cîteva decenii, astăzi numărul lor se ridică la peste o sută.

Mai important este faptul că, datorită numeroaselor sale însușiri, unele cunoscute altele abia întrevăzute, în laboratoarele și uzinele lumii se naște astăzi, de fapt, o nouă chimie a borului, pe măsura erei atomice.

BORANII ȘI BORAZONUL — MATERIALELE VIITORULUI

Anul 1946 a fost hotărîtor pentru destinele elementului 5. În acel an, oamenii de știință au reușit pentru prima oară să izoleze borul pe cale industrială, creînd astfel posibilitatea de a-l asocia și cu alte elemente afară de oxigenul de care era pînă atunci legat — și anume cu azotul, carbonul, hidrogenul. Borului și noilor săi compuși li se deschideau astfel porțile electronicii, energiei nucleare, industriei rachetelor.

Preparat în stare de mare puritate, borul se adăugă celorlalte elemente — seleniu, siliciu și germaniu — care se folosesc ca semiconductori la celulele fotoelectrice, la aparatele cu transistori etc.

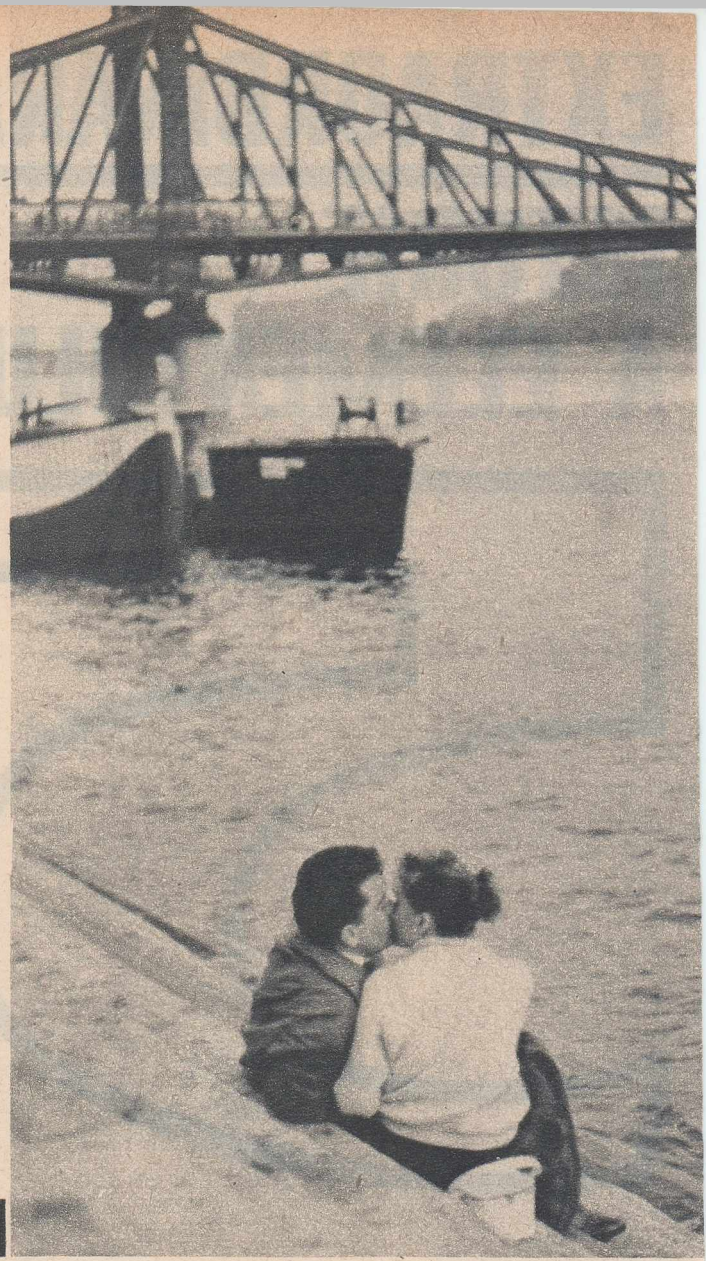
O grupă nouă de compuși ai borului cu hidrogenul — boranii — se utilizează astăzi pe scară largă în producția combustibilului pentru rachete și avioane cu reacție. Dar nu numai atît. Oamenii de știință au reușit să creeze în laborator o serie de polimeri în care borul este legat cu azotul, fosforul și alte elemente, materialele astfel obținute dovedind o neobișnuită rezistență la temperaturile cele mai înalte. Savanții sînt de părere că ne aflăm în fața unor materiale cu însușiri cu totul deosebite, care vor înlocui o serie de produse pe care le considerăm astăzi indispensabile. Și fiindcă am amintit de rezistența neobișnuită la temperaturi foarte înalte, este cazul să arătăm că borazonul — un compus al borului cu azotul — înlocuiește cu succes diamantul, fiind mai dur decît acesta și rezistînd la temperaturi de peste 2000 grade, în timp ce diamantul arde la mai puțin de 1000 grade.

Rezultate interesante se prevăd și în tehnica nucleară. S-a constatat că borul manifestă o deosebită atracție pentru anumite particule elementare: neutronii. Or, precum se știe, radiațiile de neutroni sînt deosebit de primejdioase pentru oameni. Cu ajutorul borului s-a reușit să se creeze ecrane protectoare contra acțiunii acestor radiații, ecrane ce se folosesc cu succes la reactoarele nucleare.

La noi în țară, un grup de cercetători au reușit să prepare pentru prima dată o serie de compuși ai borului, care s-au dovedit deosebit de eficienți și de economici ca stabilizatori în industria de materiale plastice.

...Am deschis doar o mică fereastră spre viitorul elementului 5. O cale lungă a fost străbătută de la tinkal, minereu dătător de strălucire aurului, la borul utilizat în reactorul atomic. Și totuși, judecînd după ultimele descoperiri în chimia borului, se poate afirma că extraordinarele aventuri ale elementului 5 abia încep...

Ing. B. IANCONESCU
și I. VOLEDI

CUPIDON pe meridianele globului

Fotoreportaj de Antonio SANSONE
ziarist italian

„Amorul e-un copil pribeag”, afirma Carmen în celebra ei habanera. Și avea dreptate, cel puțin în sensul că săgețile din tolba lui Cupidon, muiate în dulcea otravă, nu cunosc frontiere și nimeresc la țintă pe toate paralele și meridianele globului.

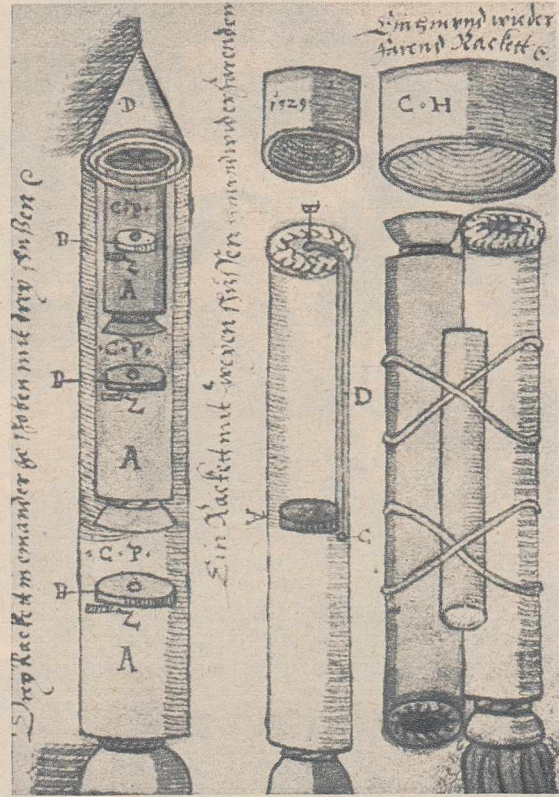
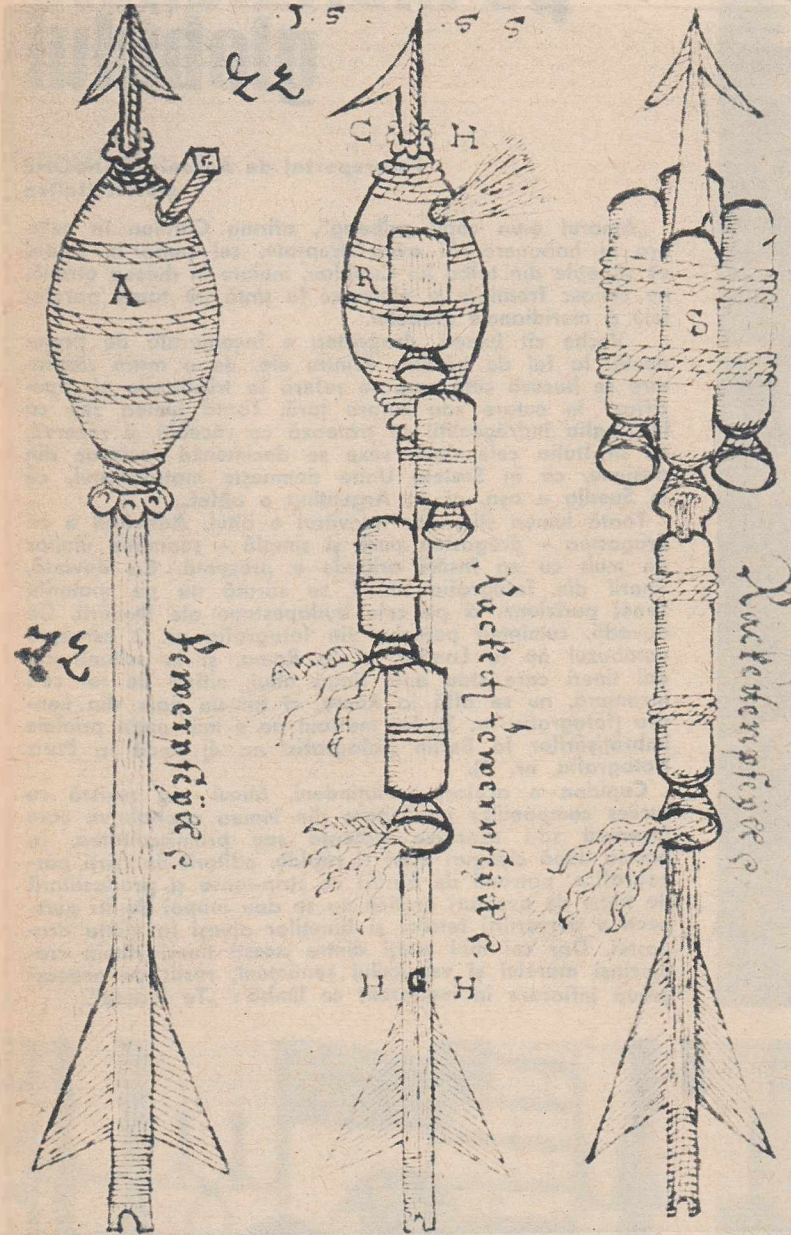
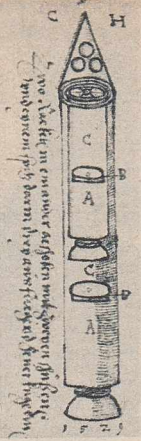
Veche cît lumea, dragostea e înconjurată de prejudecăți la fel de bătrîne. Printre ele, de o mare răspundere se bucură cele care se referă la trăsăturile ei „specifice” în cutare sau cutare țară. Toată lumea știe că în Anglia îndrăgostii se tratează cu răceală și rezervă, că în Italia cele două sexe se decimează reciproc din pasiune, că în Statele Unite domnește matriarhatul, că în Suedia e așa, că în Argentina e altfel...

Toată lumea știe, dar adevărul e altul. Adevărul e că dragostea — dragostea pură și simplă — seamănă uluitor de mult cu ea însăși oriunde e prezentă. Ca dovadă, tinerii din fotografia nr. 1 se sărută nu pe malurile Senei pariziene, ci pe cele budapestane ale Dunării. Ca dovadă, cumintea pereche din fotografia nr. 2 așteaptă autobuzul nu la Londra, ci la Roma, și în schimb cei doi tineri care stau unul lângă altul, uitînd de tot ce-i înconjură, nu se află la Roma, ci într-un parc din Londra (fotografia nr. 3). Iar metroul nu e mai puțin prielnic îmbrășișărilor la Berlin (fotografia nr. 4) decît la Paris (fotografia nr. 5).

Cupidon e același pretutindeni. Micul zeu rezistă cu succes campaniilor publicitare din lumea capitalului, care încearcă să-i asocieze violența sau promiscuitatea. În goana după câștiguri mari și rapide, editorii de cărți pornografice, patronii de baruri cu strip-tease și producătorii de filme de aventuri erotice nu se dau înapoi de la perspectiva pervertirii fetelor și băieților ajunși la vîrsta dragostei. Dar cei mai mulți dintre acești tineri rămîn credincioși marelui și veșnicului sentiment, rostit cu aceeași gravă înfiorare în indiferent ce limbă: „Te iubesc”.

Străbunii rachetei balistice

Rachetă cu trei trepte (stînga). În dreapta : o rachetă pentru un zbor dus și întors.

Diferite tipuri de „săgeți de foc” avînd (cum am spune azi) stabilizatori de direcție de tip Delta.

La Arhivele statului din Sibiu se află un manuscris unic în felul lui, care pînă în prezent nu a fost supus unei cercetări aprofundate. Este vorba de un tratat de știință și tehnică scris de trei autori între anii 1400 și 1569. Deși autorii sînt diferiți, între cele trei părți ale manuscrisului există totuși o legătură nemijlocită. Prima pagină amintește de un celebru alchimist care ar fi trăit în secolul al XIV-lea, Berthold Schwarz, iar manuscrisul se pare că a fost scris sub inspirația acestuia. În prima parte sînt enumerate rețetele fabri-

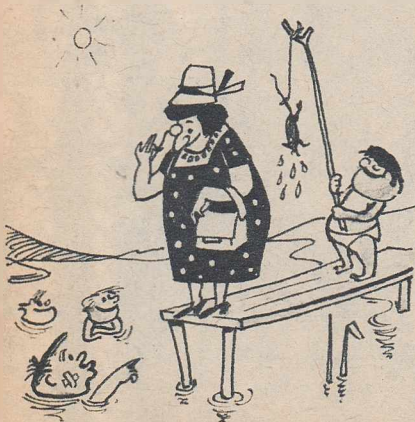
cării prafului de pușcă din salpetru, care, după cum se știe, a revoluționat știința militară în Europa acelei vremi. Prepararea prafului de pușcă și a altor săruri, în condițiile unui laborator primitiv, este descrisă totuși într-un limbaj de înaltă ținută științifică pentru epoca respectivă.

În partea a doua sînt trecute în revistă diverse instalații de război, arme, tunuri de toate categoriile.

În fine, autorul celei de-a treia — și celei mai interesante — părți a manuscrisului, Conrad Haas, guard de artilerie din Transilvania, dă

Umor

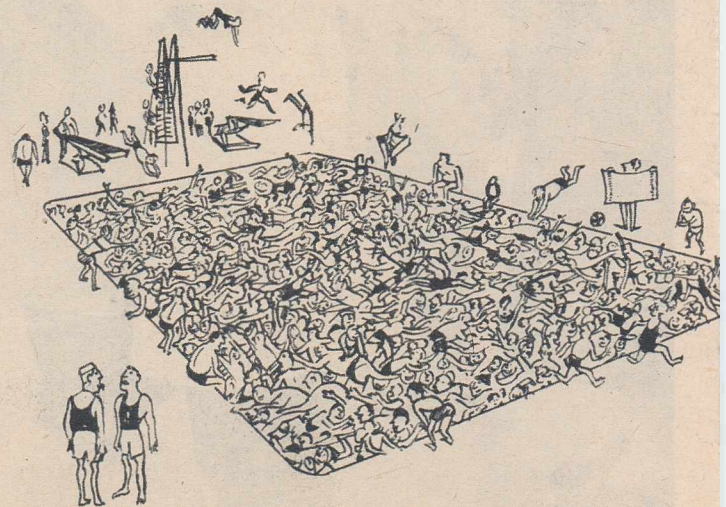
de peste hotare

— Ia uități-vă un pic la frate-meu.

— Ea e... în fine, am descoperit-o.

— N-am avut curaj să le spun că nu e apă în bazin.

sfaturi privind realizarea și experimentarea unor rachete care să se ridice de la sine în înălțime sau să „alerge” înainte și înapoi pe pământul neted.

Ideea construirii de rachete este, desigur, foarte veche. Am putea lua astfel în considerare „săgețile de foc” descoperite în vechime de chinezi, al căror secret a fost transmis prin filiera arabă în Europa, prin secolul al XIII-lea. Denumirea propriu-zisă de „rachetă” este însă folosită, se pare, pentru prima dată în lume în manuscrisul la care ne referim mai sus: de ex. „Rachettenstöck” = aruncător de rachetă, „Feuer-und-Rachettenpfeyll” = rachete-săgeți de foc, sau „Feuerspys” = sulțe de foc.

Inventivitatea și imaginația prodigioase ale autorului au dat naștere unor proiecte de-a dreptul uimitoare. Să nu uităm că acesta a scris și lucrat în condițiile epocii feudale, într-un moment când știința și tehnica se aflau la un nivel foarte scăzut. Or, ceea ce uimește în mod deosebit la el este ingeniozitatea cu care reușește să realizeze rachete în trepte, prin îmbinarea reciprocă — principiu utilizat și astăzi. Rachetele descrise și probabile experimentate între anii 1529 și 1555 au stabilizatori de direcție (azi am spune: de tip Delta), care amintesc — desigur în linii mari — pe cei din tehnica modernă. Autorul a reușit să experimenteze și rachete-proiectil având la bază un combustibil realizat din salpetru, sulf și cărbune amestecat cu rășini.

Manuscrisul de la Sibiu nu constituie numai o interesantă lucrare despre începuturile chimiei și fizicii moderne ci, după afirmațiile unor specialiști, pune și problema unei anumite priorități științifice și tehnice. În adevăr, până la ora actuală se credea că cel dintâi om de știință care a „proiectat” rachete de tip Delta a fost polonezul Semionovicz, care în anul 1650 — deci cu o sută de ani mai târziu decât autorul susmenționat — și-a scris cartea sa „Artis Magnae Artilleriae”, apărută la Amsterdam.

Iată însă că manuscrisul sibian, rămas timp de patru veacuri necunoscut, aduce o nouă lumină asupra condițiilor în care s-a născut o altă Ars Magna — „arta” rachetelor.

Prof. Nicolae NISTOR
șef al Arhivelor statului — filiala Sibiu

PRIMA CORABIE COMERCIALĂ ROMÂNEASCĂ

Începutul cert al navigației noastre comerciale maritime îl constituie apariția, acum 131 de ani, pe apele Mării Negre, a vestitei corăbii Marița, care a fost construită pe malul Dunării, lângă Giurgiu, de hatmanul Alecsandru Vilara și, după cum spune chiar el într-o întimpinare către Domnie: „a fost aruncată în apă în luna septembrie 1834, împodobită cu bandiera cea privilegiată, hărăzită rumânilor prin făcătoarea de bine mijlocire a domnitorului Alecsandru Ghica”. „Binefăcătoarea mijlocire” despre care este vorba se referă la intervențiile făcute de domnitor pe lângă sultanul Mahmud al doilea al Turciei, pentru recunoașterea dreptului Principatului de a avea o flotă comercială proprie, care să navigheze pe Dunăre și pe mări sub pavilion național. Recunoașterea a fost făcută printr-un hatiserif dat de sultan în luna octombrie 1834, care hotără: „să dă, la corăbiile cele neguțătoresci (ale Valahiei) steag cu fața galbenă și roșie, avind pe dinșul și stele și la mijloc pasăre albastră cu un cap, iar la cele ostășești un alt steag, cu fața roșie, albastră și galbenă, avind și acesta stele și pasăre”. Hatiseriful, care este publicat în întregime în „Buletin, gazeta oficială” din 14 octombrie 1834, precizează că aceste steaguri se dau la cererea

domnitorului; deci, paternitatea combinației celor trei culori din drapelul nostru de astăzi revine lui Alecsandru Vodă Ghica. (Mentionăm însă că așezarea acestor trei culori în forma în care ni s-a transmis și se păstrează în drapelul de stat al patriei noastre, o datorăm revoluționarilor pașoptiști, în frunte cu Costache Negri.)

300 CHILE MARI DE GRÎU LA EXPORTARISIRE

După aruncarea corăbiei la apă, hatmanul Vilara cere domnitorului aprobarea ca Marița să plece „în prima sa pluitre pe mare spre Constantinopol, încercată cu grâu, pentru începerea comerțului nostru cu acea capitală, dintr-acest blagoslovit rod al Valahiei. Aceasta fiind însă poprit, rog plecată pe înălțimea Voastră ca, dacă să poate face o ecesale pentru Intlia corabie ce să vede în țară, să binevoiti, Prea Înălțate Doamne, a porunci să mi se dea trebnicioasele porunci dă slobozene la 300 chile mari (de grâu) de care mă încredințeză căpitanul că este încăpător acest vas”. (I. Cojocaru: Documente privitoare la economia Țării Românești, vol. II, Ed. științifică).

Domnitorul Ghica socotind „cu deslușire că leștea în mare a acestei corăbii românești este de mare folos statului, căci îndată s-ar și înființa și s-ar întemeia pentru totdeauna privilegiiu marinelor comerțiale a Valahiei”, a aprobat cererea lui Vilara „numal cu băgare de seamă la cîțmea grîului cerută la exportarisire, să nu aducă lipsă în Principat”. Și astfel, corabia Marița, încărcată cu cele 300 chile mari de grâu, a plecat în prima sa cursă, de la Brăila spre Constantinopol, la 5 decembrie 1834.

„Mergi corabie, mergi de arată Europei culorile României; mergi a-l duce bogățiile solului nostru și a-l cere lumnille sale; mergi de vizitează Italia, Francia, Ispania...”, spunea Cezar Bolliac, la plecarea corăbiei Marița, iar într-o poezie:

„Corabie frumoasă! Te du,
te du, grăbește!
Pe țarmuri depărtate aleargă,
prevestește,
Că lesne-așa nu moare
un neam ce a trăit;
Că tirania poate un om să
prăpădească,
Dar viața unei nații nu poate
să stiească.”

Cele 300 chile mari de grâu încărcate pentru exportarisire de Vilara însumau cam 2.500 de saci în greutate totală de 150.000 de kg, deci în zilele acelea trebuie să fi fost cel puțin 250 de care înșirate pe malul Dunării, la Brăila, lângă corabie, așteptind să fie descărcate.

18 ZILE DE LA SULINA LA CONSTANTINOPOL

Jurnalul de bord al primei călătorii făcute de Marița, de la Sulina la Constantinopol și înapoi, se află, în original, la Arhivă statului. Are 14 file, scrise în limba italiană de un anume Giorgio Bresco, după cit se pare pilot al corăbiei. Din aceste file aflăm că Marița a navigat de la început sub comanda căpitanului Ioan Cristescu „supus și născut în Valahia”. Călătoria pe mare a început din portul Sulina, simbată 7 decembrie 1834, dimineața, cu toate pinzele sus, cu destinația Constantinopol. Și a mers, și a mers corabia... două zile și două nopți, pînă la capul Caliacra, unde, din lipsă de vînt, a stat în voia valurilor o săptămînă întreagă. O furtună a plimbat-o apoi încoace și încolo încă o săptămînă, adică pînă în dimineața zilei de 25 decembrie, cînd a intrat, în fine în portul Constantinopol.

Din motive pe care Bresco nu ni le povestește, Marița a stat la Constantinopol cinci luni — poate pentru reparații. La 16 mai 1835 o aflăm plecată spre patrie, încărcată cu orez și cu cîțiva călători. Face o escală în portul bulgăresc Anchialo (lîngă Burgasul de astăzi) unde încarcă butii cu vin și pleacă mai departe. După o zi de navigare corabia este surprinsă de o furtună mai năprasnică decît aceea de la ducere. Marinarii se luptă eroic pentru a o menține pe linia de pluitire, dar în cele din urmă se pare că totul este pierdut și că în afară de rugăciunile către cei de sus nu mai este nimic de

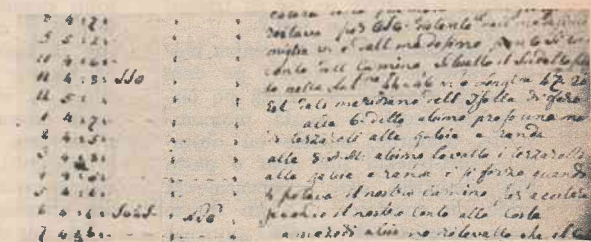
făcut. Se găsește totuși o soluție: să se arunce în mare butiile cu vin, pentru ușurarea corăbiei. Neguțătorii se opun, călătorii se alătură planului căpitanului și în ceasul al doisprezecelea pîntecoasele butii cu bunătațe de vin sînt aruncate peste bord. Cu prețul acesta corabia a fost salvată și a putut ajunge, la 5 iunie 1835, la Sulina, cu toate pinzele zdrențuite și scriind din toate încheieturile.

ALTE TREI CORĂBII ROMÂNEȘTI

Patru ani mai târziu numele corăbiei Marița apare în registrele portului Brăila — la 28 martie 1839 — printre alte nave sosite de la Tarigrad. Și o dată cu ea se mai aflau atunci în port, „sub bandieră românească” bricul Dachia, bricul Sîntul Dumitru și corabia Principele Alexandru, deci în anul 1839 flota comercială a Valahiei număra cel puțin patru nave maritime. Principele Alexandru adusese ceva marfă de la Constantinopol: un burui de piper, zece coafe de măsline, zece vafe de tutun și șase saci cu săpun. Celelalte trei corăbii, printre care și Marița, intraseră în port „deșarte” — duseseră, desigur, grâu la Constantinopol și turcii le trimiseseră înapoi goale.

Bandiera corăbiei Marița, care, fără îndoială, a fost primul steag comercial oficial românesc avîntat în apele internaționale, se află astăzi la Muzeul militar din București, înregistrat sub numărul 14.249. Este un steag mare din pinză, lung de 3,85 m și lat de 2,25 m. Decolorat de timp, mai prezintă urme din care se vede că a avut două culori orizontale. În mijlocul steagului se află un vultur albastru, cu o cruce în cioc și cu aripile deschise. În colțul de sus, din dreapta, are trei stele albe, cu cite opt colțuri.

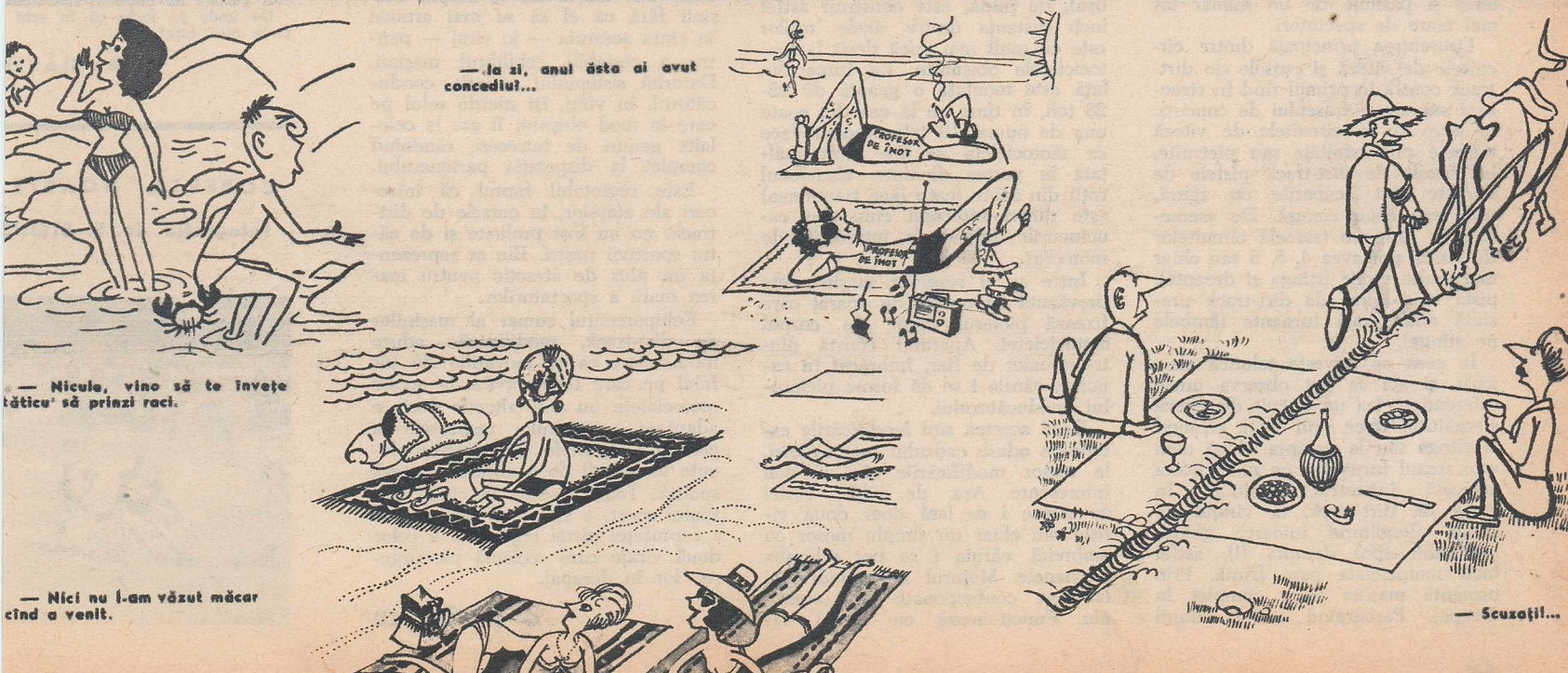
Ion MUNTEANU

...cu toate pinzele sus am plecat la 7 decembrie 1834 din Sulina...

...în lupta cu furtuna, la ducere, am pierdut o pinză...

— Ia zi, anul ăsta ai avut concediu!

— Nicula, vino să te învețe taticu' să prinzi raci.

— Nici nu l-am văzut măcar cînd a venit.

— Scuzați!

SPORT

DIRT-TRACKUL

cea mai spectaculoasă întrecere a motocicliștilor

Vă place motociclismul ?

Lată o întrebare la care o bună parte dintre dv. veți răspunde, poate, afirmativ. De altfel, cum se poate să nu-ți placă un sport în care vioiciunea întrecerilor, dinamismul duelurilor sportive te fac să trăiești emoții din cele mai tari ?

Motociclismul place și pentru marea varietate de întreceri pe care le oferă. Cursele de viteză pe circuit, de viteză în coastă, motocrossurile, trialurile, cursele cu obstacole, dirt-trackul sînt doar o parte din alergările care entuziasmează miile de spectatori. Cum dintre toate acestea dirt-trackul prezintă și unele curiozități la care se adaugă avantajul spectatorului de a putea urmări întrecerile pe tot timpul desfășurării lor, cursele pe pista de zgură sînt urmărite cu interes și pasiune de un număr tot mai mare de spectatori.

Deosebirea principală dintre circuitele de viteză și cursele de dirt-track constă în primul rînd în structura suprafeței traseului de concurs. În timp ce la circuitele de viteză traseele sînt asfaltate sau pietruite, la cursele de dirt-track piste de alergare sînt acoperite cu zgură, nisip sau chiar cenușă. De asemenea, în timp ce traseele circuitelor de viteză pot avea 4, 5, 8 sau chiar mai multe viraje (stînga și dreapta), pista unei curse de dirt-track prezintă doar două turnante (ambele pe stînga).

În ceea ce privește tehnica alergării, și aci se pot observa unele diferențieri. La un circuit de viteză alergătorul trece prin viraj, cîrmind la stînga sau la dreapta, după cum este sensul turnantei, cu motocicleta aplecată înăuntrul virajului. În cursa de dirt-track, la virajul pe stînga alergătorul întoarce ghidonul mult spre dreapta (!), astfel încît motocicleta pare frîntă. Prin turnantă mașina trece complet în derapaj. Parcurgînd astfel virajul

s-ar părea că motocicleta ar pierde din viteză. Inexact. Spre deosebire de circuitele de viteză, felul de a lua virajul în cursele de dirt-track permite motocicletei să se angajeze în turnantă cu motorul în plin. Aici totul depinde de tehnica conducătorului și mai ales de felul în care știe să întrebunțeze piciorul gardă (la cursele de dirt-track piciorul stîng, în viraj, este ținut în afara scării laterale, în spate sau înainte, și servește la restabilirea echilibrului mașinii). Pe linie dreaptă poziția alergătorului este identică cu aceea din circuitele de viteză.

La cursele de dirt-track atît echipamentul motocicletei cît și al conducătorului se deosebesc de celelalte echipamente folosite în alte întreceri motocicliste. Mașina suferă modificări aproape radicale. Cadru, de pildă, este construit astfel încît distanța dintre axele roților este cu mult mai mică decît la motocicletele obișnuite. La furca din față este montată o geantă de 22-23 țoli, în timp ce la cea din spate una de numai 19 țoli. Aceasta face ca motocicleta să fie mult înălțată în partea dinainte. Cauciucul roții din spate (care face tracțiunea) este dințat întocmai cum sînt cauciucurile utilizate la întrecerile de motocros.

Între șea și rezervor mașina este prevăzută cu un fel de aparat care fixează piciorul drept de corpul motocicletei. Aparatul constă dintr-un balot de fier, îmbrăcat în cauciuc, cărui a se da forma piciorului conducătorului.

Dacă acestea sînt modificările exterioare aduse cadrului motocicletei, la motor modificările sînt și mai interesante. Așa, de pildă, cutiei de viteze i se lasă doar două viteze sau chiar un simplu mosor cu ambreiaj, cărui a se pot schimba pinioanele. Motorul are cilindru și chiulasa confecționate din aluminiu. Funcționează cu alcool, iar

ungerea se face cu ricin, printr-o pompă de ulei care lucrează în circuit. Uleiul, o dată folosit, este automat evacuat. Rezervorul pentru alcool suportă o încărcătură de aproximativ 3 litri, care sînt consumați pe parcursul a numai 2 km. Ținînd însă seama că o motocicletă efectuează într-o serie cel mult patru ture (1,600 km), cei trei litri de alcool îi sînt suficienți.

În ceea ce privește modificările aduse corpului mașinii și motorului pentru cursele de dirt-track este interesant de menționat adaptările speciale făcute motocicletelor cu ataș. La motocicletele cu ataș, datorită unui sistem foarte ingenios, corpul mașinii se înclină în viraj simultan cu atașul. Cu ajutorul unui volan, partenerul din ataș înclină atît atașul cît și corpul mașinii fără ca el să se mai arunce în afara acestuia — în viraj — pentru a restabili echilibrul mașinii. Datorită sistemului amintit, conducătorul, în viraj, își pierde rolul pe care în mod obișnuit îl are la celelalte genuri de întreceri, rămînînd complet la dispoziția partenerului.

Este regretabil faptul că întreceri ale atașelor, în cursele de dirt-track, nu au fost preluate și de către sportivii noștri. Ele ar reprezenta un plus de atracție pentru marea masă a spectatorilor.

Echipamentul sumar al mașinilor de dirt-track, modificările aduse motoarelor, ca și inovațiile de tot felul pe care le observăm la aceste motociclete nu sînt altceva decît o adaptare a mașinilor respective la condițiile speciale de concurs, făcute în scopul de a obține o viteză sportivă. Toate acestea în ciuda traseului scurt, a structurii neobișnuite a suprafeței pistei (zgură) și a celor două viraje care reclamă parcurgerea lor în derapaj.

G. ȘTEFĂNESCU

Nu-i totul zăpada...

Oare membrii Federației internaționale de schi, întruniți în această vară la Mamaia, n-ar fi prefera sezonul estival, să fie dirigu schiului nautic decît al celui de iarnă ? Pentru că decorul neîntrecut al soarelui și litoralului românesc ademenitor chiar și pentru pasii iernii și zăpezii. Iar schiul, forma sa mai tînără — pe apa se oferă, generos, iubitorilor săi vara.

Schiul nautic și cel pe zăpadă seamănă și se completează, totuși deosebiri specifice. Primul globează, ca și confratele său vîrstnic, probele de concurs, mul și săriturile. Mai are însă disciplină specifică denumită "guri", care poate fi comparată cînd cu patinajul artistic, dar grație și dezinvolturii exercițiului. Schiul nautic este și nu este sport individual, pentru că sportivul este morcat de o ambarcație cu ajutorul unei corzi. Viteza se datorește nu atît măiestriei sale, cît puterii motorului ambarcației.

Și pentru că slalomul nautic adăugat probei sale coarda de fune, parcă pentru a se disculpa de omonimul său alpin, a renunțat în compensație, la un schi. Cînd deci se susține pe un mono-schi, ritura schiului nautic tinde să se partă de tracțiunea corzii, dar unui lung și energic viraj înainte lansare, care să-i asigure schiului o viteză mai mare decît cea a bătărilor și să permită zbor planat, corpul aplecat înainte, similar și rilor cu schiurile de pe trambul înzăpezite. Acest moment constă de altfel, punctul nevralgic al probei, el depinzînd atît lungimea turii cît și buna ...amerizare a schiului.

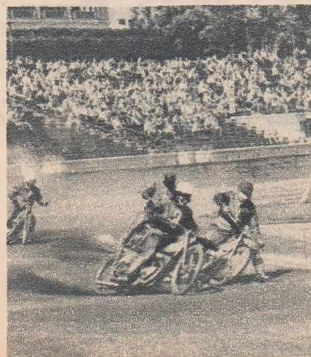
Schiul nautic este practicat în multe țări, avînd în prezent 15 milioane de adepți în întreaga lume. S-au făcut sugestii ca acest sport să fie inclus printre probele olimpice. Schiorii nautici (bărbați și femei) clasificați, anual, pe baza performanțelor lor, într-una din cele 4 serii clasamentului internațional pe Uniunea mondială a schiului nu sînt alcătuite pentru fiecare disciplină: slalom, figuri și sărituri. Slalom de pildă, clasificarea în seria I bărbați presupune atingerea vitezei de 57 km/h, iar în ultima a vitezei de 48 km/h. La probe de turi-bărbați, schiorii nautici trebuie să obțină 37 m pentru clasificarea seriei superioară a grupei, iar în inferioară 20 m. La slalom se clasifică în seria I necesită viteza de 54 km/h. În acest an, campion european se va desfășura la Barcelona (Spania), cel mondial în Australia. Criteriul tineretului la Viareggio (Italia) cunoscut și ca gazdă anuală a competițiilor juniori, întruniți aci la turnee internaționale.

Acest sezon estival a adus și țării noastre o demonstrație de schi nautic. La două săptămîni după ce au concurat în probele alpine de la Valea Albă din Busteni, schiorii tri frunțiși Cornel Tăbăraș, Gheorghe Bălan și Kurt Gohn și-au dovedit măiestria pe pîrtia lacului bucovinean Herăstrău. Se pare că diferența de temperatură și de mediu nu deranjă, așa încît demonstrația a fost gustată de publicul spectator. De unde se vede că în schi nautic nu-i totul...

P. SLĂVES

COPERTA NOASTRĂ

Fotografie de S. STEINE

Inovat e „michimausul”...

...are greu de crezut că spunem că o excursie cută a fost întreruptă... păpușa pe care am... să se zbenguie, nată de geamul din te al autoturismului... tr.

...legătură există în... păpușă și întreru- ea excursiei?

...ntr-adevăr, ce legătură? Am vrut să depășesc menționează în decla- a sa cetățeanul M. P.

...o căruță încărcată cu în față, drumul era er; în spate n-am putut

...mi dau bine seama...tru că în oglinda re- vizoare nu-mi apărea

...fost păpușa și pachetele care soția le așezase la umul din spate. Când am angajat în depășire,

...simțit o lovitură pu- nică în spatele autotu- mului meu...”

...presupunerea nu-și au- tul. Este vorba de un ident de circulație.

...Cauza? Imposibilitatea a te asigura la depă- datorită obstruării su- fețelor normale de vi- zibilitate anume create de astructorii automobilelor

...edeme.

...Efectele aproape că nici mai trebuie să fie com- tate: pagube mate- le, răni și... păreri de

...1.

...Când faptul s-a consu- t, degeaba îți pare rău.

...plus de atenție și grijă fi fost suficient pentru nimic rău să nu se

...imple.

★

...Vizibilitatea pentru un nducător auto este ca rul pentru un scafandru.

...luțiile adoptate de con- ductori pentru a crea un ap de vizibilitate cit

...u larg la autoturisme seama, în general, de ecificul actualelor con- ii de circulație rutieră.

...Alta doar că unii con- cători auto, manifestînd obism sau — în cel mai

...n caz — o crasă lipsă gust, își împoțonează tomobilele în cele mai

...strușnice moduri: lipesc geamuri diferite etie- ete al căror conținut de alte ori nici nu-i in- leg, afirmă la parbriz și

...geamul din spate dife- o păpușe-mascotă (deși anul din spate este și a în parte obstruat, de i 2-3 pasageri) sau de- zitează pachete, serviete, ine, poșete etc.

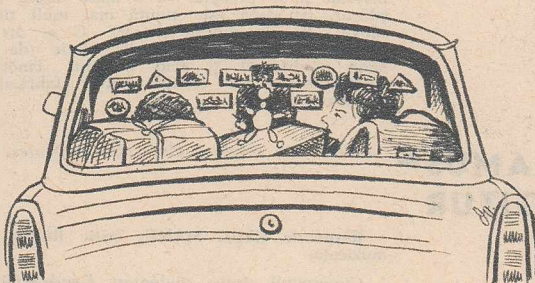
...Conducerea unui auto- obil astfel „pavoazat”

...devine greoaie și lipsa de vizibilitate poate duce la accident.

...Și să ne punem între- barea: la ce folosesc pă- pușile atârinate la parbriz și la geamul din spate? La ce folosesc abțibildu-

...automobil în cantitate su- ficientă, cu atât mai puțin nu este recomandabil ca noi s-o micșorăm arti- ficial.

...Referitor la pasagerii din spate: nici unul dintre ei

...rile „trase” din belsug pe geamuri? Căci — este si- gur — gusturi rafinate nu trădează... Atunci, jos cu ele!

...În timpul conducerii avem nevoie de vizibilitate, de cât mai multă vizibili- tate. Dacă constructorii ne-au creat-o la fiecare

...nu se va supăra dacă chiar de la plecare le vom spune să stea re- zemați de pernă, astfel ca noi, cei ce conducem, să putem vedea bine în spa- tele automobilului.

...Ing. S. LUCIAN

POVESTEA VORBEI

PĂDURE

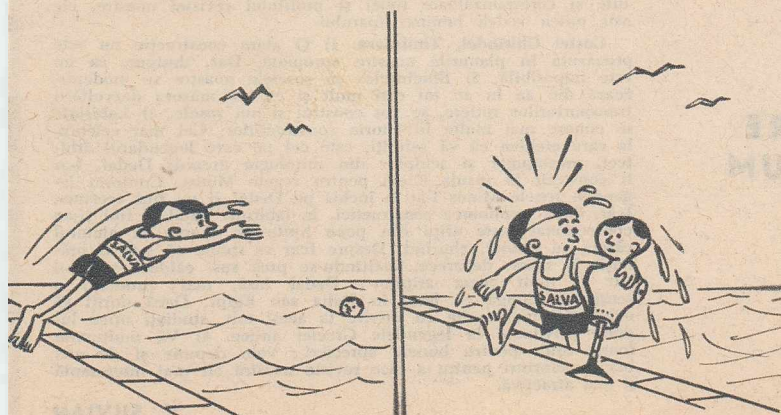
Din lucrările științifice care studiază felul cum se schimbă sunetele aflăm că în cuvintele românești de origine latină l s-a schimbat în r dacă era precedat și urmat de o vocală. Un alt tip de schimbare e inversarea poziției sunetelor: x ia locul lui y și y ia locul lui x (cu x și y am simbolizat două sunete oarecare). Se va spune că astfel de reguli îi privesc numai pe specialiștii în știința limbii, dar cunoscându-le vom vedea imediat că obținem informații de un interes mult mai general. Iată, de pildă, istoria cuvintului pădure: pentru a descoperi originalul latin, înlocuim pe r cu l (cuvîntul devine pădule) și inversăm pozițiile lui d și l; ajungem astfel la palude. Dacă mai știm că a provine aici din a, căpătăm imaginea denumirii latine: palude.

Interesant nu e atât faptul că, grație cunoașterii regu- liilor de modificare a sunetelor, am aflat din ce provine pădure, ci constatarea că pădure se trage dintr-un cuvînt latin (palude) care însemna „mlăștină”. (De la palude derivă paludism, boală răspîndită în regiunile mlăștinoase.) Filologia ne procură astfel o informație de ordin istoric: bălțile pe care le-au găsit în Dacia coloni- zatorii romani erau bogate în vegetație, erau împă- durite. Numai această asemănare dintre o pădure și un finit mlăștinos poate explica de ce romanii le-au denumit inițial cu același cuvînt. Dispunem și de alte surse de informare, care întăresc cele de mai sus: se cunosc, de exemplu, basoreliefuli sculptate în antichitate care arată că în epoca colonizării romane bălțile dunărene erau împădurite.

Pe meleagurile noastre palude capătă deci sensul „pădure dintr-un finit mlăștinos”, apoi „pădure” în general, indiferent de umiditatea solului. Pentru noțiunea de „baltă”, românii au recurs mai tîrziu la cuvinte slave (baltă, mlaytină, mocirlă).

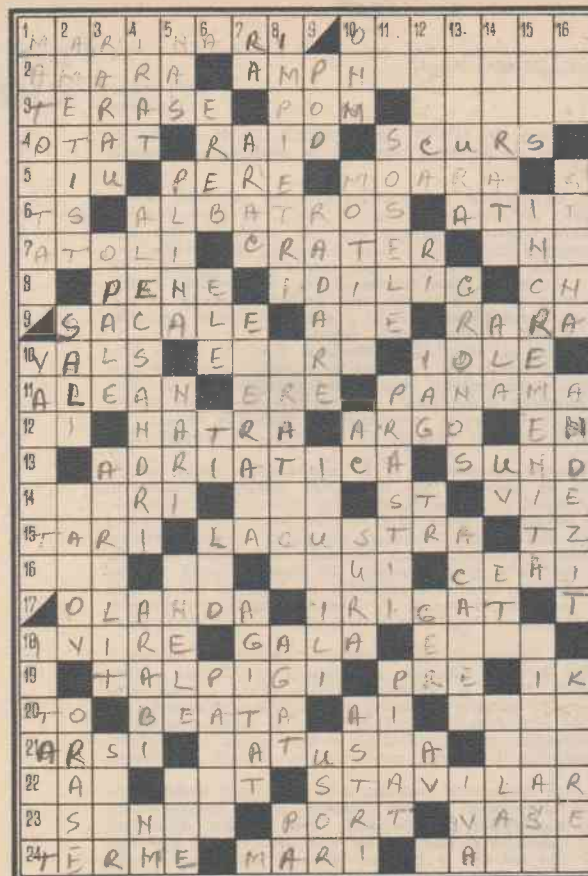
Sorin STATI

TURTURICĂ

Gh. CHIRIAC

APA TRECE...

PIETRELE RĂMIN

16
24

ORIZONTAL (Apa trece): 1) Lupi de mare — Zeul mărilor imense, părintele fluviilor. 2) Lac cu proprietăți curative în Bărăgan — Zeița mării, soția lui Neptun. 3) Suprafețe de teren în formă de trepte, rezultate ale acțiunii de erodare a apelor — Măr — Zeiță feniciană, protectora amorului. 4) Oțet (reg.) — Incursiune — Prelins. 5) Strîmb (mold.) — Fructe — Macină, acționată de aburi, de vînt sau de apă. 6) Teșe! — Pasăre de mare, asemănătoare cu pescărușul — Nu mai mult. 7) Insule formate în mările calde din resturi de corali — Căzduiește lacul vulcanic Ana — Diminutiv feminin. 8) Cele ale alba- trosului sînt albe cu virful negru la extremitățile aripilor — Bucolic — Costică Negrea. 9) Butoaie pe roți cu care se căra apa (od.) — Plase pescărești — Distanțată. 10) „Dunărea albastră” — Plasă de prins pește (pl.) — Ambarcații sportive cu pinze. 11) Dor — Epoci — Canal între Oceanul Atlantic și Oceanul Pacific. 12) Carie! — Localitate pe coasta Suediei — Corabia argonauților — Eribiu. 13) Marea care scaldă țărmul Dalmației — Strîmtoare între Zeelanda și Suedia. 14) Locuitori din Peninsula Iberică — Riu în Africa — Liniște! — Apa din basme. 15) State — Locuință construită pe piloni în mijlocul unui lac — Teze! 16) Riu și cap în Peninsula Iberică — Chiuțură — Toc de piele (neologism) — Băutură caldă. 17) Țară pe țărmul Mării Nordului — Teren udat artificial. 18) Apariție — Reuniunea boxerilor — Gîrlă de chefal. 19) Tălpi de sanie — Pe (od.) — Ion Kirîtescu. 20) Teo! — A băut prea mult (fem.) — Posezi — Rezistent. 21) Păcăliți (fig.) — Mare amatoare de apă (dim.) — Plantă cerealieră etiopiană. 22) Livadă (Tr.) — Sînt în stare — Obstacol în calea apelor. 23) Poetă română, autoarea poeziei „Insula scufundată” — Oraș la mare — Vapoare. 24) Băi publice la romani — Roșie, Galbenă, Neagră și totuși albastre — Vas mare pentru fierț apa.

VERTICAL (Pietrele rămin): 1) Jasp — Cuptor în care se arde piatra de var — Împietrit. 2) Piatră semiprețioasă — Încăperi — Autorul basmului „Floarea de piatră” — Piatră-Neamț (pl.). 3) Masivul muntos în care se află „Pietrele Doamnei” — Piatră semiprețioasă (pl.) Piatră... zburătoare — Stea. 4) Dare (od.) — A scris piesa „Piatră din casă” — Locuitori și Arabiei — Nicu Marinescu. 5) Nun — Cu virf (fem.) — Orificii nazale — Garnisite cu pietre prețioase — Scriitor clasic american. 6) Fiul Haosului și al Noptii (mit.) — Dînsule — Cutie! — Simplu, naiv — Insulă grecească vestită din antichitate prin carierele de marmură. 7) Soarele piramidelor — Sustine viața — Subtilă, fină — Nelinistit. 8) A se întări ca piatră — Blocuri de piatră cărate de ghetari — Altă piatră semiprețioasă — Din topaz! 9) Construcție de piatră, de lemn, de fier sau din pontoane peste o apă — Sistem de detectare radio (pl.) — De florile mărului (pl. fem.) — Fără greutate. 10) Unitate de rezistență electrică — Flori de piatră folosite ca ornament — Virf stîncos (fig.) — Șopron — Stele. 11) Cai! — Pavate cu pietre sau asfaltate — Arme ale jocurilor copilăriei cu care se aruncă la distanță pietre — Căzut. 12) Morală — Carei! — Numele asiatic al fluviului Obi — În piatră! — Frig de crapă pie- trele — Avocat (abr.). 13) Loc pietros și nisipos, ars de soare unde nu crește vegetație — A fost păcălit de Cibela, dîndu-i să înghită o piatră învelită în stucele în locul lui Iupiter (mit.) — Construcție secundară ce ține de o clădire — Oraș legendar pe Eufrat. 14) „...de argint” numit și piatră iadului (pl.) — Acela — În șuvoi! — Literă chirilică — Tesătură de mătase. 15) Localitate în S.U.A. — Împietrită — Fruct pietros. 16) Parte a singelui — Bolovan mare de piatră — Rocă argilooasă dură — Faraonul egiptean în cinstea căruia s-a ridicat piramida a doua.

Cuvinte mai puțin cunoscute: ISTAR, NATRA, SUND, TIN, AJO, TEF, EREB, LUD, OHAM, IAG, IVA, ETI, OTAS.

Dumitru IACOBESCU

Dezlegarea jocului „ARBORI”, apărut în nr. trecut

ORIZONTAL: 1) ABATAJE — SCORBURA. 2) BANANI — ACAJU — LAN. 3) ACAT — CABANA — TISE. 4) TANIN — RALA — DOSIT. 5) INA — UTAN — LIE — ENA. 6) Z — SICOMOR — OFT — A. 7) AP — CENUSAR — RAR — P. 8) LAUTAR — DE- SISURI. 9) CODRU — ISANOS — BUN. 10) OPRIRI — ACERACEE. 11) CAI — INIMI — BRAD — M. 12) ORAS — CRINA — ELENA. 13) T — NAS — ANINE — INEL. 14) IA — ACANT — ACONITI. 15) ETERIC — ARTAR — EON. 16) RUG — REZ — AORTA — TI. 17) I — ACT — EMULI — DAL. 18) ALO — AFIS — SVAB — F. 19) STEJARIS — PALMIER. 20) AA — ISER — PARA — ASA. 21) L — ATAC — BUCEGI — ES. 22) COPAC — TUIA — ALUNI. 23) IBI — HERCULE — ASIN. 24) MASLINI — TAMARINI.

dialog cu cititorii

„De când își operează omul semenii — mai exact care este evoluția chirurgiei de-a lungul vremii?”

Jean MATEI
Tirăveni

Răspunde conf. dr. IULIU CHELERTER, de la catedra de Istoria medicinei de pe lângă Institutul de medicină și farmacie din București.

Practicile chirurgicale au precedat apariției celorlalte activități medicale: ajutorul dat în caz de răniri, de fracturi și luxații, asistența femeii la naștere etc. sînt cunoscute din cele mai vechi timpuri ale omenirii. S-au descoperit din aceleași perioade preistorice o serie de crani trepanate: operația, care se făcea cu cuțite de silix (cremene) sau de obsidian (piatră vulcanică), avea un scop mistic, dar probabil încerca să trateze și unele traumatisme craniene; astfel de crani trepanate s-au găsit și pe teritoriul țării noastre.

Marele medic al antichității, Hipocrat (sec. V î.e.n.), denumit „părintele medicinei”, a lăsat în scrierile sale date prețioase asupra tratamentului fracturilor, luxațiilor și al unui număr de afecțiuni chirurgicale; a descris și numeroase instrumente chirurgicale, multe asemănătoare celor de astăzi. (Și vechii egipteni, chinezi, indieni ș.a. au avut o chirurgie dezvoltată.)

În tot decursul antichității și la începuturile evului mediu, medicul era și chirurg. Însă dominația bisericii catolice în Europa în timpul evului mediu desparte chirurgia de medicină, papalitatea interzicînd călugărilor și preoților-medici efectuarea intervențiilor chirurgicale. Chirurgia nu putea să fie practică decît de bărbieri-chirurși și de chirurși fără studii speciale, ceea ce a dus la o gravă rămînere în urmă. Această situație a dăinuit pînă la începutul secolului al XIX-lea. (În timpul Renașterii, progrese însemnate în domeniul nostru se datoresc francezului Ambroise Paré, ridicat și el din rîndurile bărbierilor-chirurși.)

Doă mari descoperiri au determinat dezvoltarea chirurgiei începînd din a doua jumătate a secolului al XIX-lea: anestezia generală (1846) și antisepsia (1847), adică dezinfectarea instrumentelor, a plăgilor operatorii și a miinilor chirurgului cu o soluție de acid fenic. Cufînd se trece la aseptie, adică la evitarea microbilor prin sterilizarea instrumentelor, a halatelor și a materialului de pansat care vin în contact cu cîmpul operator.

Aceste două descoperiri fundamentale au permis desfășurarea intervențiilor chirurgicale tot mai complexe pe un bolnav liniștit și evitarea supurațiilor postoperatorii, care dădeau o enormă mortalitate. Chirurgia se dezvoltă tot mai mult. De la chirurgia de exercițiu (de scoatere a părților bolnave) s-a trecut treptat la o chirurgie fiziologică (care tinde să corecteze unele funcții tulburate ale organismului) și la o chirurgie plastică și reparatoare. În timpurile noastre, descoperirea antibioticelor, a metodelor moderne de anestezie și de reanimare, noile cunoștințe obținute în fiziologie, fiziopatologie etc. au adus progrese extraordinare în chirurgie. La congresul chirurgilor francezi din 1964, prof. A. Sicard a afirmat că, în ultimele două decenii, chirurgia a suferit mai multe transformări decît în cele douăzeci de secole precedente.

„Am auzit vorbindu-se — în sport — despre culturism. Despre ce-i vorba?”

Nicolae ZELEZNICOV
str. Sălcilor 17 A, Iași

Răspunde VICTOR BĂNCIULESCU, ziarist sportiv.

Doă elemente au concurat la creșterea culturismului. În primul rînd necesitatea de a pune ordine în multiplele „sisteme” particulare de educație fizică tinzînd — potrivit prospectelor — să asigure o dezvoltare corporală armonioasă. Cititorii mai vîrstnici își vor aminti desigur de o seamă de cărțuți promițînd cititorilor musculatură herculee, cărți ce purtau cel mai adesea titlul „Sistemul meu...” În al doilea rînd apare intenția (lăudabilă) a cercurilor halterofile de a feri sportul lor de comparația neplăcută cu exhibițiile de bîlci și cu așa-zisele concursuri de pur cabotinaj pentru titlul de „Mister Univers” sau „Apollo”. De altfel, din aceste cercuri provine și titulatura de astăzi a organismului mondial: „Federația internațională de halterofilie și culturism”. Printre altele, scopul culturismului a fost să demonstreze că musculatura dezvoltată nu este incompatibilă cu frumusețea (prea se făcea haz de conformația disproporționată a unor ridicători de greutate). Așa s-au născut concursurile, ba chiar campionatele mondiale pentru titlul de cel mai frumos atlet. În afara probelor fizice (ridicări de haltere, genuflexiuni, sărituri în lungime fără elan), candidații trebuie să se supună și unor probe de suplețe și mai ales de ținută. Nu e de mirare că Tommy Kono, fost campion olimpic și campion mondial de haltere, a deținut trei ani la rînd și titlul de cel mai frumos atlet.

Culturismul este un sistem de exerciții cu greutate și haltere destinate tuturor grupelor de mușchi. Antrenamentele, împărțite în patru cicluri, urmăresc treptat: mărirea masei musculare, o mai bună reliefare a mușchilor, creșterea maximă a masei și a forței musculare, specializarea în funcție de particularitățile individuale (unii au bicepsii nedezvoltați, alții — mușchii pectorali etc.). Întreg acest sistem duce în final la formarea unui corp bine proporționat, frumos, puternic, armonios dezvoltat, la un aspect exterior elegant, clădit pe un organism sănătos.

Culturismul se practică de cîteva decenii mai ales în Franța (unde a luat naștere), S.U.A., Anglia, Italia și mai de curînd în Uniunea Sovietică.

„Am auzit că sînt unele balene care în afară de carnea și grăsimea lor furnizează și alte produse foarte prețioase. Care sînt ele?”

Vante AMBROZIE
str. C. A. Rosetti 14, Hunedoara
și Traian BUCUR
str. Carpin 41, Ploiești

Răspunde ing. GH. I. CHELASE, ihtiolog.

Cea mai mare balenă este jubarta (*Balaenoptera sibaldii*) care atinge peste 30 m lungime. De talie mai mică (20 m lungime) este cașalotul (*Physeter catodon*) sau balena cu dinți (*Odontocete*) răspîndite în Oceanele Atlantic, Pacific și Indian. Cașalotul se caracterizează prin dezvoltarea enormă a capului, care reprezintă circa 1/3 din lungimea totală a corpului. În partea posterioară a corpului se găsesc niște cavități pline cu o mare cantitate de lichid uleios, aproape fără miros și gust, cu aspect albicios-viscos. Acest lichid, din cauza grăsimii ce conține, se slițește ușor la temperaturi scăzute, solidificîndu-se și

DIN ISTORICUL CHIRURGIEI

GAUDEAMUS IGITUR

căpătînd un pronunțat colorit alburii-strălucitor. Sub această formă, lichidul uleios din cutia craniană a cașalotului se apropie de consistența parafinei și a cerii de albine, cu un punct de fuziune de 40-50° C cînd poate fi ușor amestecat și folosit la fabricarea lumînărilor. Așa se explică faptul că sînt și lumînări care nu scot fum, tocmai pentru că în compoziția lor cerosă se adaugă și materia primă furnizată de balenă — produs cunoscut sub denumirea lui populară de spermanțet. Spermanțetul sau cetaceum, cum este cunoscut la farmacie, se bucură astăzi de o largă întrebuințare la unguentele cerate, mai ales sub formă de cetylalcoool sau hexadecylalcoool.

Alt produs al corpului cașalotului este *ambra*, o substanță mult apreciată și căutată în medicină. Totodată, ea constituie și o prețioasă materie primă folosită la fabricarea parfumurilor. Se găsește plutind pe mare, în bucăți, uneori, pînă la greutatea de 50 kg. Se crede a fi un fel de piatră de fieră a animalului și se prezintă ca o masă brună cu miros caracteristic plăcut, iar dacă este ținută mai mult timp în mină, se înmoaie. Ea se topește la 60° C și are greutatea specifică 0,908-0,920. Conține 13% ulei eteric (de ambra), multă grăsime (ambraînă) și acid benzoic. Tinctura ei alcoolică se întrebuințează ca esență pentru fabricarea celor mai fine parfumuri.

„Care este originea cîntecului studentesc *Gaudeamus igitur*?”

Simona BUCUR
Lugoj

Răspunde EMIL MANU, critic literar, redactor la Editura muzicală.

Cunoscutul cîntec studentesc *Gaudeamus igitur* este o compoziție goliardică, datînd din secolul al XIII-lea sau al XIV-lea. Poezii „goliardzi” erau studenți care rătăceau de la o universitate la alta; pentru existența lor materială scriau versuri pe care le însoțeau de cele mai multe ori cu muzică. Scrise în limba latină, într-o versificație care cultivă, spre deosebire de trubaduri, ritmul și rima, poeziile goliardzilor sînt de obicei cîntece de petrecere (uneori cu caracter licențios) traducînd bucuria de viață și satirizînd cu multă spontaneitate pe burghezi, bogătași sau nobili, pe preoți sau pe episcopi.

Gaudeamus igitur inițial ca melodie de chef a devenit la universitățile germane, în special la Heidelberg, un cîntec festiv în cinstea maștrilor și profesorilor. Este cunoscut mai ales refrenul:

„*Gaudeamus igitur, iuvenes dum sumus!*
Post jucundam juventutem,
Post molestam senectutem,
Nos habebit humus, nos habebit humus...”

Printre versurile cîntecului există unul adresat direct profesorilor:

Vivat Academia, vivat profesores!

Universitatea din Heidelberg, unde s-a localizat istoric acest cîntec, datează din anul 1386. Faima acestui centru universitar a rămas legendară prin viața plină de veselie a studenților și prin relațiile pline de umanism dintre profesori și studenți. Chiar azi cînd se vorbește de o frumoasă viață studentescă se face apel la imaginea Heidelbergului de altădată. La serbările și petrecerile studentești de azi se mai cîntă cu entuziasm *Gaudeamus igitur*, care și-a păstrat toată prospețimea după sute de ani.

CE ESTE CULTURISMUL

CITITORII CĂTRE CITITORI

Următorii cititori doresc să corespundă: Vasile Dumitru, Gh. Humală și Marin Stelea, studenți, Pitești, str. Mărășești 20, et. 2, ap. 1: ilustrate; Costel Negula, laminator, Hunedoara, str. C. A. Rosetti, bl. 49, ap. 8: ilustrate; Corina Cîmpomeriu, elevă, Lugoj, str. M. Eminescu 9: cinema, ilustrate; Marcel Cucu, elev, Rm. Sărat, str. M. Kogălniceanu 7: filatelie, ilustrate; Adrian Porcescu, profesor, Craiova, str. Breștei 15: literatură, ilustrate; Camelia Andone, operator radiofonic, Focșani, str. Fătușescu 16: muzică, cinema; Dorina Stana, elevă, com. Simileasca, rn. Buzău: teme diverse, ilustrate; Andrei Negrea, Dumitru Blogu, C-tin Somănescu, mineri, Moldova Nouă, str. 1 Mai 43, reg. Banat: ilustrate; Elena Stancu, Brașov, str. Podul lui Grînd 10: ilustrate; Gina Buricea, Brăila, str. Halelor, bl. C., sc. A, et. 1, ap. 2: teme diverse; Ion Constantinescu și Nelu Popescu, Timișoara, Căminul studentesc nr. 2, bd. Mihai Viteazul 1: literatură, ilustrate; Andrei Steac, medic, Turnu-Severin, str. Calomfirescu 106: ilustrate; Nicolae Smarandache, Băneasa, rn. Adamclisi: literatură, muzică, ilustrate; Elena Ciobanu, com. Gîrla Mare, rn. Calafat: literatură, ilustrate.

POȘTA NOASTRĂ

Aurel Devan, București. Obiceiul de a se trage un număr de salve de tun pentru a omagia o personalitate politică sau militară, pentru a saluta un anumit eveniment etc. este tot atât de vechi cît de vechi este și praful de pușcă, mai vechi chiar decît armele de foc. Pentru că, după cum probabil știți, cu mult înainte ca praful de pușcă să fi devenit cunoscut europenilor, el era cunoscut chinezilor, indienilor și altor popoare din Orient, care salutau diferitele evenimente și sărbători prin focuri de artificii.

Ion P. Popescu, Schitu-Golești, reg. Argeș. 1) În cadrul ciclului nostru „File din istoria spionajului” — pe care îl continuăm desigur — vom publica, cînd vom ajunge la perioada primului război mondial, și un material despre Matahari. 2) Orice cititor ne poate scrie tot ce consideră el că ar putea fi publicat; în măsura în care cele scrise vor fi interesante, inedite și corespunzătoare liniei și profilului revistei noastre, ele vor putea vedea lumina tiparului.

Costel Chirindel, Timișoara. 1) O atare construcție nu este prevăzută în planurile noastre apropiate. Dar, desigur, ea nu este imposibilă. 2) Bineînțeles că șoselele noastre se modernizează din an în an tot mai mult și că, pe măsura dezvoltării transporturilor rutiere, se vor construi și noi șosele. 3) Labirintul se cunosc mai multe în istoria construcțiilor. Cel mai celebru, la care credem că vă referiți, este cel pe care legendarul arhitect, meșteșugar și sculptor din mitologia greacă, Dedal, l-ar fi construit în insula Creta pentru regele Minos. Conform legendei, regele Minos l-ar fi închis pe Dedal și pe fiul acestuia, Icar, după terminarea construcției, în labirint. Tatăl și fiul și-au confecționat niște aripi din pene lipite cu ceară, cu ajutorul cărora au evadat, zburînd. Despre Icar se spune că s-ar fi prăbușit în mare, deoarece, înălțîndu-se prea sus, căldura soarelui i-ar fi topit ceara aripilor; Dedal însă, mai prudent, a reușit să ajungă cu bine în Italia sau Egipt. Dacă doriți să cunoașteți mai multe cu privire la acest mit, studiați orice lucrare privitoare la legendele Greciei antice. 4) Vă mulțumim foarte mult pentru bunele aprecieri; vom depune și de aici înainte eforturi pentru a face revista noastră cît mai interesantă și mai atractivă.

BALENA FURNIZOARE DE... PARFUM

V. SILVIAN

memento

■ Un gen de disc (EXC-566) mai rar întâlnit: recitalul de cuplete. De astă dată recitalul este susținut cu brio de Zizi Șerban. Se cîntă lucrări mai vechi din spectacole de revistă de mult uitate (poate pe nedrept): *Da' nu cine știe ce, Este, dar s-a isprăvit, Microbiștii și Sint un copil din București*. Există umor, muzică amuzantă, texte grase de... Mircea Cișcan și texte mai slabe... de alții.

■ Buna dispoziție provocată de ascultarea unui disc vesel ne face să propunem casei noastre de discuri continuarea editării unor asemenea înregistrări, ba chiar și mai mult, ne face să ne gândim și la niște selecțiuni (mai opera-tive însă) din spectacolele de re-

vistă de succes. Chiar și scheciuri de felul celor interpretate de Radu Zaharescu în revista „Veseliile la 174”.

■ Romanța românească este un gen aparte, oarecum melodramatic, oarecum lacrimogen, dar care... place. Există și cîntăreți specializați (dacă se poate spune așa) în interpretarea romanțelor. Popularitatea de învidiat a Ioanei Radu atestă cele de mai sus. Dar și Dorel Liveanu ține ștacheta. Ascultați *Te rog rămii sau Eva! frumoasă ca o primăvară și veți rămîne și dumneavoastră pe gânduri*.

■ *Recital Mia Braia* (titlul discului de format mediu EDD-1 088) este dedicat unei soliste care cu ani în urmă a înduioșat inimile

unei generații ce nu depășise rumba, tangoul și foxul. Programul discului este alcătuit din „la-gărele” unor ani în care generația ce astăzi dansează twist, suif, stop și alte hop-șă abia lua ființă. Ascultați acum — chiar și de cei interesați — cîntecele incriminate par niște fantome sonore care se împiedică la fiecare pas în ritmurile contemporane, alcătuit „universul” nostru de muzică ușoară și de dans. Trist! Mai bine... twist. Și nu numai de dragul butădei!...

discul

■ Printre premierele anunțate în curînd figurează MARȘUL A-SUPRA ROMEI, satiră cinematografică la adresa fascismului musulman, semnată de Dino Risi (Veneția, luna și tu, Bunica Sabella). Acțiunea se petrece imediat după primul război mondial. În distribuție, doi reputați actori de comedie: Vittorio Cassman (Marele război) și Ugo Tognazzi.

■ Cinematografia poloneză va fi prezentă pe ecranele noastre cu filmul lui Zbigniew Kuzminski,

BANDA. Aparențele unui film „cu gangsteri” sînt spulberate repede, în favoarea incursiunii psihologice în universul moral al unor tineri din zilele noastre.

■ O sumară privire asupra repertoriului cinematografic al săptămînii evidențiază prezenta im-bucurătoare în acest sezon a op-erelor unui mare număr de regizori prestigioși: Michelangelo Antonioni (puternicul studiu psihologic STRIGĂTUL), Billy Wilder (spiri-tuala comedie UNORA LE PLACE JAZUL), Elia Kazan (dramatica evocare cu elemente auto-biografice AMERICA, AMERICA), Christian Jaque (o „capă și spadă” plăcută pe alocuri, LALEAUA NEAGRA) Jean Paul Le Chanois (comedia agreabilă, DOMNUL).

■ Multe vedete ale ecranului mondial sînt de asemenea pre-zente în filmele săptămînii: Alida

Mireille Darc (Domnul)

Valli, Betsy Blair (STRIGĂTUL), Marilyn Monroe, Jack Lemmon, Tony Curtis (UNORA LE PLACE JAZUL), Jean Gabin, Liselotte Pulver, Mireille Darc (DOMNUL), Dany Saval, Louis de Funès (UN ȘOARECE PRINTRE BARBAȚI), Vima Lisi (LALEAUA NEAGRA, ROMULUS ȘI REMUS), Norman Wisdom (UN LUCRU FACUT LA TIMP).

■ Salutăm reprogramarea „centrală” a unuiu dintre cele mai frumoase filme din ultima vreme: ZIDUL INALT, realizare a cineastului ceh Karel Kachyňa. Este o incursiune poetică, fermecătoare, în lumea gândurilor și sentimentelor unei fetițe de 11 ani, pe care ne-o relevă un alt film al aceluiași regizor, Griji.

■ Amatorul de comedie au la dispoziție, în aceste zile, cîteva pelicule semnificative, pe un dia-

pazon comic larg: de la gagul burlesc din UN LUCRU FACUT LA TIMP pînă la satira DAȚI-MI CONDICA DE RECLAMAȚII, de la „musical”-ul INTILNIRE LA ISCHIA pînă la comicul de situații din UN ȘOARECE PRINTRE BARBAȚI. Cele mai reprezentative comedii rămîn UNORA LE PLACE JAZUL și, într-o măsură mai mică, DOMNUL. Atragem atenția spectatorilor asupra a încă unei comedii, spirituale, vioale, antrenante: CUM SE REUȘESTE ÎN DRAGOSTE (cu Dany Saval), plăcută în acest sezon estival.

■ Nu numai pentru că ne transportă în lumea zăpezilor, acum, în iureșul căldurilor tropicale, recomandăm amatorilor documentarul de lung-metraj A IX-A EDIȚIE A JOCĂRIILOR OLIM-PICE DE IARNĂ.

cinema

■ O interesantă expoziție documentară a organizat, cu prilejul comemorării a 75 de ani de la moartea lui Vasile Alecsandri, Muzeul Direcției generale a Arhivelor statului în localul său din str. Arhivelor nr. 2. Sînt expuse cărți ale poetului, ediții princeps autografiate, manuscrise, publicații pe care le-a condus sau la care a colaborat, fotocopii ale unor documente, iconografie, corespondență, serii de opere ale sale, cărți scrise despre el etc., care, împreună cu o seamă de extrase bine alese din scriitori, critici și istorici literari, ne relevă o imagine destul de complexă și autentică a unor aspecte ale vieții și activității marelui poet. E un gest pios din partea muzeului arhivelor, prin care se ține — după expozițiile similare închinată lui Eminescu și Creangă — a se instaura o tradiție demnă de laudă.

■ Un agreabil și impresionant volum de Portrete și amintiri a publicat recent, la Editura pentru literatură, poetul, dramaturgul și prozatorul Victor Eftimiu. Adunînd toate aceste rînduri într-un volum (mai toate au fost pu-

blicate anterior în presă) autorul contribuie astfel la mai buna cunoaștere a unor figuri reprezentative ale culturii și artei noastre și, în parte, și străine. Autorul însuși va fi mai binecunoscut prin paginile autobiografice înserate aici.

■ Columne se intitulează volumul cu care poetul Dragoș Vrînceanu este prezent de cîteva zile în librării. Frumos tipărit la Editura pentru literatură — ajunsă la o bună formulă de prezentare a cărților de versuri — volumul lui Dragoș Vrînceanu relevă un poet aflat la un stadiu ascendent al creației.

■ Un nou volum, intitulat Veneta, tipărește la Editura tineretului prozatorul Petru Vintilă.

■ O carte despre Unirea principatelor ne propun I. Vintu și C.G. Florescu. Autorii relevă noi aspecte ale acestui act hotărîtor din istoria modernă a României. Încet, în lumina actelor fundamentale și constituționale. Unirea prinde parcă un relief oarecum nou.

■ Remarcabilă cartea lui V. Roman — *Revoluția industrială în dezvoltarea societății* (Editura știin-

țifică) pentru modul serios, documentat și complex în care sînt înfățișate lucrurile.

■ Aurelia Zubi a făcut un real serviciu cititorului punîndu-i la îndemînă, în traducerea sa, cartea Eugoniei Cotton — *Cei patru Curie* — care prilejuiește o lectură interesantă, o amplă cunoaștere a acestor oameni de seamă, o înțelegere în tainele radioactivității.

■ Recenta carte, *Capitolul XXIII*, de Radu Nor cuprinde evenimente petrecute în veacurile... ce vor veni. Cartea se adresează mai ales cititorilor din cel de-al patrulea mileniu. Cu toate acestea, paginile ei pot fi gustate și de cei de astăzi prin nota inedită a lucrării, de antrenantă fantezie.

■ Potrivit unei statistici întocmite de UNESCO, 75 la sută din cele circa 400 000 de titluri de cărți care apar anual în lume se tipăresc în Europa și S.U.A. În Asia se publică numai 17 la sută din numărul total al titlurilor de cărți (deși continentul numără 58 la sută din populația globului), iar în Africa doar 1 la sută din cifra mondială. UNESCO a lansat

de curînd un nou program destinat să ducă la creșterea editării și difuzării cărților în țările slab dezvoltate ale Asiei, Africii și Americii Latine.

■ În cursul acestui an vor apărea volumele șase, șapte și opt ale *Enciclopediei istorice sovietice*. Enciclopedia va cuprinde studii închinată istoriei țărilor lumii din antichitate pînă în timpurile moderne. În volumul șapte vor fi publicate circa 50 de articole despre partidele comuniste din diferite țări.

■ *Moara lui Lewin*, noul roman al lui Johannes Bobrowski, care a obținut recent premiul „Heinrich Mann” al Academiei din R.D.G., e în curs de apariție în editura franceză Seuil.

■ *Asrtel Prose*, ultima carte a

scriitorului american John Updike, este o culegere de pamflete și eseuri publicate de autor de-a lungul anilor în revista „The New Yorker”. Articolele satirizează în-fățișări variate ale modului de viață american — de la defec-tunile în funcționarea oficiilor poștale pînă la aspecte ce vizează Casa Albă.

■ La Reggio Emilia a avut loc o conferință a oamenilor de litere italieni pe tema *Cultura și îndatoririle politice*. Conferința a fost organizată ca răspuns la ape-lul lui Jean-Paul Sartre de a se crea în Europa occidentală o mișcare de protest a scriitorilor împotriva agresiunii din Vietnam.

■ Sub conducerea lui Georges Emmanuel Clausier, un grup de critici literari din numeroase țări ale lumii au realizat lucrarea *Scriitori contemporani* — o trecere în revistă a fatregii literaturii moderne din lumea întreagă. Sînt prezentați peste 2 800 de scriitori — celor mai importanți li s-au consacrat articole substanțiale, ce-lorlalți — notițe biografice și bibliografice complete. Cîteva studii de sinteză sînt închinată principa-ler curente literare contemporane

cartea

■ INTILNIRE CU INGERUL... și cu Teatrul Național „I. L. Caragiale”, aflat la primul său spectacol estival la Teatrul de vară 23 August. Structura și conflictul piesei ridică dificultăți pentru genul reprezentațiilor în aer liber.

■ O FEMEIE CU BANI își justifică mai bine prezența în repertoriul lunii august. Spectatorii de pe litoral vor vedea sau vor re-vedea cu plăcere pe Carmen Stănescu și pe Dem. Rădulescu, protagoniștii comediei lui J. B. Shaw.

■ ULISE ȘI COINCIDENȚELE de Mircea Șeptilici și Gh. Dumbrăveanu marchează prezența Teatrului muncitoresc C.F.R. Giulești

la mare. O comedie agreabilă cu o distribuție tinerescă, avînd în rolurile principale pe Dana Comnea și Silviu Stănculescu.

■ Premieră estradistică la Teatrul muzical din Galați: PE VALURILE CONCERTULUI de Jack Fulga și H. Negrin. Concert-spectacol? Formulă inventată atunci cînd condițiile realizării nu permit denumire de revistă. N-ar fi stricat un efort mai substanțial creator și de inspirație din partea realizatorilor.

■ Alecsandri dramaturg. Luna aceasta se împlinesc 75 ani de la moartea multilateralului creator Vasile Alecsandri, cîtor și al tea-

trului românesc. Teatrul „Barbu Delavrancea” din București va prezenta anul acesta din opera dramaturgului o „ediție” revizuită SINZIANA ȘI PEPELEA, iar Teatrul Național din Iași, care îi poartă numele, „clasică” COANA CHIRIȚA și un spectacol compus din cîntecele, scene, momente... Dar cealalte teatre din țară?

■ CYRANO DE BERGERAC de Rostand. Spectacol înegal ca viziune și valori artistice, marcînd final de stagiu la Teatrul de stat din Botoșani. Tînărul absolut Lucian Iancu a încercat să înfrunte atît de dificilul rol principal. Cîrațul său morită consen-nat.

Geo Barton (Intilnire cu Ingerul)

teatru

DUMINICA, 15 AUGUST. Bogat în retransmisiuni sportive, duminica aceasta ne oferă: de la Snagov — *Camionatul european de caiac-canoe* (9.00 și 15.15); în continuare, stadionul de fotbal din nou în casele dv. — prima etapă a campionatului categoriei A cu obișnuita completare muzicală susținută de astă dată de formația lui Valențiu Grigorescu ■ Filmul francez Prietenii. Cîteva

Jean Gabin (Prietenii)

foste și actuale glorii ale ecranului: Jean Gabin, Viviane Romance, Charles Vanel (20.15) ■ Mamaia 1965 — Agenda festivalului de muzică ușoară (21.45).

LUNI, 16 AUGUST. În afară de Agenda festivalului de muzică ușoară Mamaia 1965 (21.40) programul acestui început de săptămînă ne mai oferă evoluția unui mare comic al ecranului — Igor Ilinski (20.25).

MĂRȚI, 17 AUGUST. Ziua „liberă” a televiziunii va fi ocupată de Spectacolul final al celui de-al III-lea Concurs și festival de muzică ușoară românească, retransmis de la sala Palatului din București (20.00).

MIERCURI, 18 AUGUST. Piu-ritalentul Iurie Darie desenează

pentru copii, sub pretextul povestirii „Ograda” a lui Emil Gîrleanu (19.20) ■ Radu Checiu face o incursiune de la gramofon la discul stereofonic în cadrul emisiunii *Vitrina discului* (20.10) ■ Reportajul cu promisiuni de aventuri și peripeții în căutarea lui S. 1300, noul tip de tractor românesc pe șenile (20.50).

JOI, 19 AUGUST. Incercați din nou Clubul tinerilor. Cine știe de unde sare iepurele? (19.40) ■ 10 000 de lumini se intitulează reportajul despre oamenii chimiei și electricității de la Brazi (21.00) ■ Orchestra Percy Faith vă oferă cîteva piese muzicale de mare popularitate (21.20).

VINERI, 20 AUGUST. După

emisiunea de Șah (19.45) și Săptămîna (20.00) filmul cehoslovac *Nimeni nu știe nimic*, o delicioasă comedie care înflorează, cu armă satirică și umorului, nu numai bestialitatea, dar și negliobia „fîhrerilor” fasciști de toate gradele (21.10).

SIMBĂȚA, 21 AUGUST. Tineretul școlar cinstește ziua de 23 August cu un frumos foc de tabără la Palatul pionierilor din București (19.30) ■ O evocare filmată a neuitatelor zile de august '44 și cîteva secvențe din filme artistice românești realizate în anii noștri (21.10) ■ Sile Vișan și formația sa instrumentulă ne oferă o jumătate de oră de muzică ușoară (22.00).

televiziune

Notă. Redacția nu-și asumă răspunderea pentru eventuale modificări de ultim moment în programarea spectacolelor.

cadran

PASTORUL ȘI IPOCRIZIA

ca mine. Soția mea este și ea de aceeași părere, iar episcopul nu mi-a interzis experiența". Dar, probabil din modestie, a ținut totuși să adauge: „E adevărat, unii enoriași au altă părere”.

După care și-a încheiat declarațiile exclamând: „Sînt sigur că fotografiile mele nu vor fi ipocrite”.

D. H.

INTERNATIONAL

UN RAPORT ȘI UN REGRET

Dacă discuțiile în jurul propunerilor făcute de Comisia Pieței comune privitoare la amînarea creării unui buget autonom al comunității pînă în anul 1970 s-au bucurat de o largă publicitate, asupra unui raport privitor la „stadiul de realizare în cele șase țări a egalizării salariilor muncitorilor, bărbați și femei”, s-a păstrat discreție în presa occidentală. În raportul comisiei se spune: „În pofida progreselor realizate, bilanțul final obligă din nefericire să se constate că obligația înscrisă în articolul 119 din Tratatul de la Roma și consemnată în rezoluția din 30 decembrie 1960 (privitor la egalizarea salariilor — n.r.) nu a găsit aplicare completă în practică în nici una din țările comunității... Dacă problema este abordată din punct de vedere strict juridic, țările comunității pot fi împărțite în două grupări: 1) Țările în care există instrumente juridice care garantează femeilor drepturi egale de salarizare, susceptibile de a fi apărute pe cale judiciară. Această garanție este completă în R. F. Gormană și Italia, dar în Franța și în Luxemburg prezintă unele lacune. 2) Țările în care existența unei garanții juridice este

condiționată de realizarea principiului egalității în contractele colective (Belgia și Olanda)“.

În privința realizării în practică însă a salarizării egale la muncă egală a femeilor cu bărbații, raportul Comisiei Pieței comune este mai evaziv. El se mulțumește doar să exprime „regretul” că nu a fost posibil să fie realizată o anchetă cu caracter statistic, pentru a putea preciza amploarea discriminărilor existente în cele șase țări“. Un „regret” care, la urma urmei, vorbește singur...

Z. F.

EXPLORATORII ADÎNCURILOR

Doi oameni joacă o partidă de dame. Singurul lucru neobișnuit este că se găsesc la o adîncime de patru metri sub apă! Jocul se dispută pe mozaicul de pe fundul piscinei, iar jucătorii poartă combinezoanele negre ale scufundătorilor submarini. Sînt doi studenți francezi în medicină, Maurice Vautrin și Michel Guern, care s-au instalat în piscina centrului universitar Jean-Sarrailh din Paris, pentru a se antrena în scopul de a bate recordul lumii de „ședere sub apă” deținut de

un francez din Perpignan cu timpul de 38 ore.

Exact în momentul cînd aveau loc aceste pregătiri, la Palinuro, în Italia, confrății lor scufundători s-au reunit în congres. Printre ei s-au aflat cei mai celebri scufundători din lume, fiul profesorului Piccard, francezii Cousteau, Huot, Tailleux, Dumas și alte mari vedete ale „lunii tăcerii”. În cadrul acestei „mese rotunde” au fost abordate subiecte din cele mai diferite. Aceasta deoarece scufundătorii submarini doresc să amintească lumii că epoca noastră nu este numai aceea a primelor cuceriri în spațiul cosmic ci, de asemenea, a primelor mari explorări submarine și explorarea fundului mărilor nu se află decît în faza de început. Comandantul Cousteau, unul din cei mai cunoscuți exploratori submarini din ultimii ani, consideră de altfel marea ca unul din locurile unde oamenii vor locui în viitor. Pe de altă parte, încă de pe acum, economiștii întrevăd viitorul prin valorificarea largă a bogățiilor marine.

Lucrările congresului — apreciat de ziarul „La Tribune de Genève” drept „cea mai originală întrunire a anului” — au scos în evidență faptul că scufundările submarine nu mai pot fi considerate acum doar o formă plăcută de distracție, ele îmbrășînd domenii diferite de activitate. S-a arătat astfel că în Franța 200 000 de persoane practică cu regularitate acest sport, și există 30 000 de legitimații de Federația franceză de sporturi submarine. În rîndurile acestora se găsesc scufundători marini profesioniști, profesori de înot submarin, exploratori, fotografi, cinești, pescuitori de corali și chiar... căutători de comori. Acești „profesioniști” legitimați se antrenează în tot cursul anului, în mări, în riuri, în lacuri și chiar în cursurile de apă subterane.

După încheierea congresului participanții s-au angajat să aducă, în mod simbolic, la suprafață tot ce găsesc în fundul mărilor și oceanelor, împărțindu-și între ei zonele de explorare, după țările de origine. Aceasta a fost o idee a comandantului Cousteau, care a subliniat că toate imensele bogății aflate pe fundul mărilor trebuie să servească marilor cauze umane: lupta împotriva mizeriei și foametei.

I. RETEGAN

Pastorul David Doel, parohul bisericii unitariene Lady Lane din Hindley (Anglia), încerca o mare mîhnire. Avea o greutate pe suflet, care-l apăsa ca un păcat. Pînă cînd, într-o zi, nemaiputînd răbda chinul, hotărî să se confeseze. Și, unind gîndul cu fapta, se adresă în scris revistei „King”, o publicație britanică „pentru bărbați”, care-i stîrnise nemulțumirea. „Femeile pe care le fotografiăți dumneavoastră sînt prea îmbrăcate” — și-a spus pastorul oful, deschis. „Ascunderea unor părți ale trupului — a strigat el redactorilor revistei — este de-a dreptul stîgătoare la cer. Acoperirea parțială a corpului gol cu mîniile, prin draparea unei stofe sau printr-o poziție specială a camerei de luat vederi este nesănătoasă din punct de vedere sexual și duce la rătăcirea spiritelor”.

În fața unor asemenea puternice argumente de ordin moral și religios, revista, pe care pastorul a mai asigurat-o în trecut că și-a pictat soția goală, l-a pofțit numaidecît pe cucernicul slujitor al celor sfinte s-o ajute în truda ei cu sfatu-i inspirat. Zis și făcut. Pastorul s-a înființat la Londra și chiar a doua zi a început să activeze cu un remarcabil zel în laboratorul fotografic al publicației, demonstrînd nestiutorilor redactori cum trebuie să arate într-adevăr un nud.

Intervievat de ziaristi britanici în timp ce acționa în apărarea principiilor sale, David Doel le-a declarat: „Mulți pastori gîndesc

Pastorul în postură de regizor de nuduri.

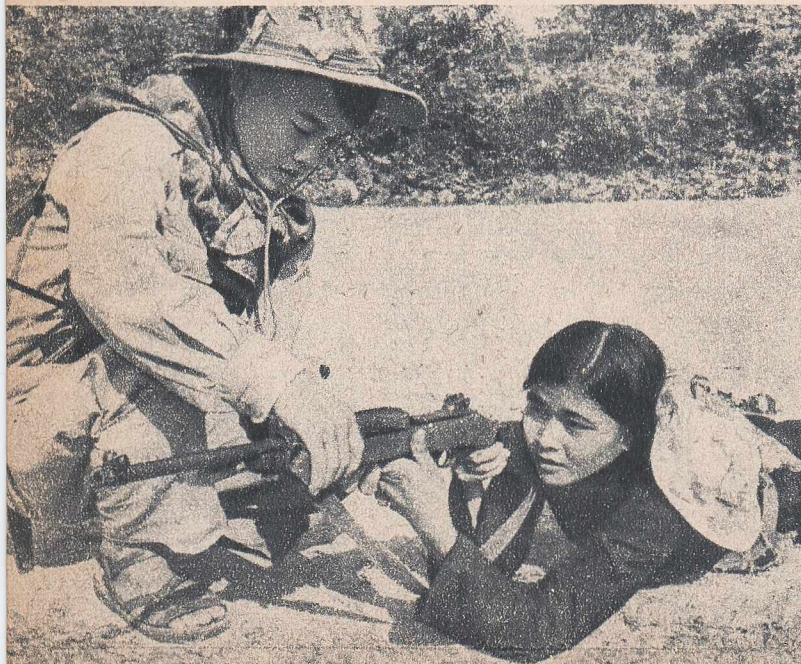
UN ORAȘ ÎN PLINĂ DEZVOLTARE

Capitala de astăzi a Republicii Populare Democratice Coreene, Phenian, unul din cele mai vechi orașe din Coreea, se mîndrește cu numeroase clădiri impunătoare și locuri pitorești. Teatrul Mare, Poarta Daidong-moon, numeroasele parcuri cu floră luxuriantă, blocurile frumoase de locuințe stîlînd străzile de o parte și de alta, statuia Cenllima — legendarul cal înaripat — de pe dealul Mansoc-dai, apoi Palatul studenților și copiilor, noul local al circului, Muzeul Revoluției Coreene, Galeria de artă națională — toate acestea înfrumusețează în mod deosebit orașul.

Phenianul, așa cum se prezintă el astăzi, a fost reconstruit după terminarea războiului, în mai puțin de 10 ani. Pe atunci, totul era ruină. Lucrările de refacere s-au desfășurat într-un ritm extrem de rapid. Pe lângă cartierele de locuințe și obiectivele culturale și sociale, în capitala Coreei democratice s-au ridicat sute de întreprinderi moderne ale industriei grele și ușoare, care produc locomotive electrice, mașini de precizie, mașini-unelte, utilaj electric, mașini pentru industria textilă și pentru sectorul construcțiilor, precum și sute de sortimente de produse de larg consum. Localități din jurul Phenianului sînt centre ale producției cerealiere, vegetale și animale.

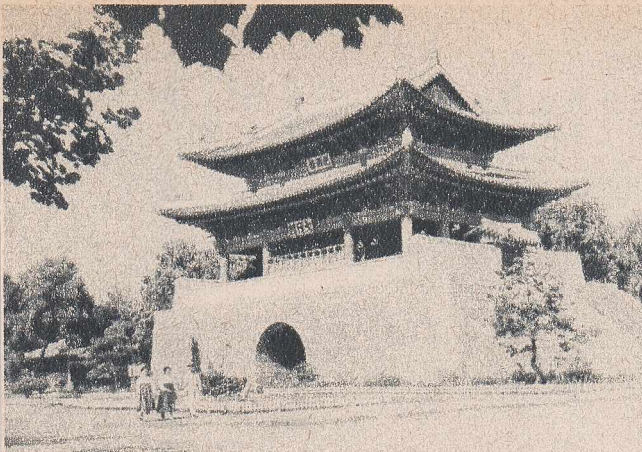
Oamenii muncii din Phenian vor construi pînă la sfîrșitul anului 1966 noi instituții culturale și de învățămînt. Printre acestea se numără cel de-al doilea pavilion al Universității coreene — o clădire cu mai multe etaje, cu săli de cursuri, bibliotecă, laboratoare, săli de studiu, în total un spațiu util de 300 000 mp. În apropierea

Rîndurile luptătorilor din cadrul forțelor patriotice sud-vietnameze cresc neîncetat. În fotografie: o tînără membră a unei unități a forțelor patriotice este instruită în minuirea armelor.

„Să se pună capăt războiului din Vietnam!” Sub această lozincă s-au desfășurat cîteva zile consecutiv demonstrații în fața Casei Aibe din Washington, în semn de protest împotriva agresiunii americane din Vietnam.

Poarta Daidong-moon.

pavilionului se va construi un nou amfiteatru. Orașelul universitar se va întinde astfel pe o suprafață de 1 500 000 mp. Tot în acești doi ani se va construi noua clădire a Radioteleviziunii, un nou complex sportiv cuprinzând un stadion, un bazin acoperit de frot, un patinoar artificial și numeroase săli de sport.

Vor fi asanate riurile Habjang și Moojin, iar pe malurile lor vor fi construite parcuri de odihnă.

Satele din jurul Phenianului vor continua să-și extindă suprafețele cultivate cu orez și vor introduce pe scară largă sistemul prevăzând două recolte pe an. De asemenea, lucrările de ameliorare a solului vor crea condiții favorabile mecanizării agriculturii.

(După revista „Coreea”)

TRATAMENT PE NOTE

Vechi cunoștințe, medicina și muzica s-au întâlnit din nou de curând. Din cele două rendez-vous-uri, numai unul a fost agreabil, deși în ambele cazuri tratamentul a fost pus... pe note.

Stomatologii americani Gardner și Licklider, plecând de la principiul că un zgomot puternic atenuează durerea, au înregistrat pe bandă de magnetofon un așanumit „sunet alb”, adică un amestec de diferite frecvențe auditive, așa cum culoarea albă e

un amestec de diferite frecvențe luminoase. Experimentind mai întâi asupra lor înșile, stomatologii au constatat că acompaniamentul „sunetului alb”, reproduș cu o mare intensitate, poate servi drept anestezic în tratamentele dentare.

Perfecționându-și metoda, Gardner și Licklider au suprapus „sunetului alb” o melodie, de preferință una clasică, și au constatat că efectul se intensifică. Bilanțul lor de până acum se ridică la 600 de cazuri, dintre care 397 ar fi avut neapărat nevoie de anestezie. Rezultatele par a fi concludente: 68 la sută din cei 387 de pacienți nu s-au plins de nici o durere, 25 la sută au înregistrat o anestezie parțială (fără să necesite aplicarea vreunei alte anestezii) și numai 12 la sută din ei au reacționat complet „negativ”. Un alt stomatolog care a adoptat procedeul Gardner-Licklider are o statistică și mai favorabilă: 83 la sută succese.

Iată însă că muzica se dovedește uneori nu numai un mijloc terapeutic, ci și un agent pa-

Muzica — mijloc terapeutic în psihiatrie.

togen. Victima e Donald Morton, din Wisconsin (Statele Unite). Jazul, marșurile și chiar o lucrare simfonică executată fortissimo (ca de exemplu „Uvertura 1812” de Ceaikovski) nu îl supără cu nimic. În schimb melodiile sentimentale, de tipul „Cîntecului indian” din opereta „Rose-Marie” și, mai ales, celebrul „Stardust” („praf de stele”) au ajuns să-i provoace spasme ale mușchilor feței și gîtului, o stare de semi-conștiență și adesea chiar leșinuri.

După examene repetate, medicii au ajuns la concluzia că e vorba de un caz foarte rar de „epilepsie muzicogenă”. Tratamentul care a început să i se aplice se bazează pe cunoscutul principiu „cui pe cui se scoate” și este un fel de reflex condiționat ce funcționează în sens invers: bolnavul e determinat să nu mai răspundă la o anumită excitație.

În acest scop Morton a fost pus să asculte cîteva zeci de orchestrații ale lui „Stardust”, începînd cu cele în ritm rapid și interpretare zgomotoasă și sfîrșind cu cele lente și duioase.

Cura durează de zece luni, interval în care Morton a audiat de peste 6 000 ori compoziția respectivă. În clipa de față nu mai e alergic la... praful de stele și, în general, nici la alte melodii „dulci”. Dar nu s-ar putea spune totuși că a devenit amator de muzică languroasă.

N. GĂLĂTESCU

SEMNALE DE ALARMĂ

Într-una din clădirile Universității din Basel (Elveția) s-au desfășurat recent, după cum informează ziarul vest-german Frankfurter Rundschau, lucrările unui seminar avînd ca temă „Libertatea și răspunderea presei”. Discuțînd pericolele care amenință libertatea presei, participanții — vest-germani, francezi, elvețieni — s-au oprit îndosebi asupra legăturilor dintre marea finanță și publicațiile cotidiene sau periodice din respectivele țări. Prof. Peter Schneider de la Universitatea din Mainz s-a referit astfel la spectrul accentuării concentrării presei în R.F.G., fapt avînd drept consecință apariția unor uriașe conerme — ca Springer sau ca cel al grupului de capitaliști hamburghezi Cruner-Jahr-Bucorius — care monopolizează în ultimă instanță

cuvîntul tipărit. De altfel, scrie Frankfurter Rundschau „în cadrul discuțiilor s-a abordat mereu problema dacă nu ar fi posibil să se zădărnicească, de pildă pe calea unei legislații a cartelurilor, creșterea puterii unor asemenea conerme de presă sau de a se îngrădi puterea pe care acestea și-au cucerit-o deja”.

Un fenomen asemănător cunoaște și presa franceză — a lansat un semnal de alarmă, la seminarul de la Basel, Hubert Beuve-Méry, directorul ziarului Le Monde. Amintind în legătură cu aceasta că din cele 14 cotidiene pariziene doar cinci au o bază financiară proprie, ziarul vest-german mai sus-citat scrie: „De ce oare oameni bogați achiziționează ziare, din moment ce acestea nu le aduc decît pierderi? Răspunsul este următorul: deoarece prin aceste ziare ei obțin un instrument pentru apărarea intereselor lor economice”.

Dacă seminarul de la Basel a reliefat limitarea libertății de opinie într-o serie de țări capitaliste sub acest aspect, un raport al Institutului internațional de presă (cu sediul la Zürich), dat publicității în urmă cu cîteva vreme, vorbește — după cum arăta ziarul Le Monde — despre amenințarea adusă libertății presei „prin crearea de consilii de presă oficiale și promulgarea de legi represive destinate să «disciplineze» ziarile”. În țările unde se află la putere regimuri reacționare. Sînt citate aici ca exemple: Africa de sud — unde o comisie de presă, numită de guvern, a recomandat crearea unui consiliu al presei și interdicția de a transmite corespondențe de către ziarștii neînregistrați de aceasta; Coreea de sud — unde doar în urma unui riguros protest al ziarștilor a fost aminată instituirea unor legi represive cu privire la presă; Rhodesia de sud — unde singurul purtător de cuvînt al populației de culoare, ziarul Daily News, a fost interzis în 1964.

Alungați de la căminele lor de atacurile teroriste ale trupelor americane...

o serie de observații ironice în legătură cu „consilierii americani” din Vietnamul de sud. Dacă la început, remarcă el, militarii americani erau trecuți drept „consilieri” pe lângă trupele guvernului de la Saigon, continuarea „escaladării” Statelor Unite și sporierea masivă a diviziilor S.U.A. trimise să lupte în Vietnamul de sud va impune o corectare: rolul de „consilieri” vor trebui să-l joace de aci înainte trupele regimului marionetă de la Saigon pe lângă unitățile militare tot mai numeroase ale Statelor Unite. Foiletonistul satiriza, în mod evident, declarațiile acelor personalități americane care încearcă să prezinte luptele din Vietnamul de sud nu ca un război purtat de S.U.A. împotriva vietnamezilor, ci ca un conflict între sud-vietnamezii înșiși.

Iată însă că, la foarte puțin timp după apariția remarcilor caustice ale lui Buchwald, ziarul Saigon Post propunea în serios ceea ce foiletonistul propusese în batjocură: numirea pe lângă trupele americane a unor consilieri sud-vietnamezi, pentru a-i ține la curent pe militarii S.U.A. cu problemele umane și de altă natură ale Vietnamului de sud!

Propunerea aceasta a fost determinată — scrie ziarul — de incidentele grave care au avut loc la Da Nang, Chan San, Cam Ne și în alte localități. În aceste puncte sau în jurul lor, puternice unități ale pușcașilor marini americani au organizat acțiuni de urmărirea a partizanilor sud-vietnamezi și, din „eroare”, cum s-a exprimat un purtător de cuvînt american la o conferință de presă ulterioară, au îndreptat tirul armelor lor împotriva populației civile, provocînd victime mai ales în rândurile copiilor. Același purtător de cuvînt, lt. col. Breault, a recunoscut și faptul că, cu puține zile înainte, în cursul unei operațiuni conduse de parașutiștii americani la 60 km est de Saigon, șase obuze de artilerie ale S.U.A. au căzut în mijlocul unei unități militare aparținînd guvernului de la Saigon... Asemenea incidente, se lamentează Saigon Post, nu pot să nu stîrnească comentarii iritate „printre aliații Statelor Unite ca și printre inamicii lor”.

U. VĂLUREANU

Un puternic incendiu s-a declanșat în pădurile de pe coasta de sud a Franței. Turisții, cuprinși de panică, și-au părăsit în grabă campingurile.

Începută la Hiroșima, cea de-a 11-a Conferință internațională pentru interzicerea armei atomice și cu hidrogen și-a încheiat lucrările la Nagasaki — al doilea oraș japonez care a fost victima armei nucleare. Fotografia înfățișează un grup de delegați străini participînd la un miting în parcul Hibiya din Tokio.

În capitala Tanzaniei s-a desfășurat recent Festivalul culturii naționale. În fotografie: un grup de tineri duc torța ce simbolizează lupta poporului din Tanzania pentru libertate.

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scintei 1, raionul 30 Decembrie. Căsuța poștală 4112, Of 33. Telefon 17.60.10—Int. 1744. ABONAMENTE la toate oficiile poștale, la factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. TARIF DE ABONAMENTE: 3 luni — 26 lei; 6 luni — 52 lei; un an — 104 lei. În pag. 24 publicitate: fotografii de Elena GHERA. Redactor artistic: VLAD MUȘĂTESCU. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic „Casa Scintei”.

CUMPĂRAȚI DIN TIMP UNIFORME ȘCOLARE

■ Comode ■ Rezistente ■ Frumoase